

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra historie

**HISTORIE ZÁMEČKU OBORA
A JEHO OBRAZ V OČÍCH OBYVATEL
UHERSKÉHO BRODU**

Karolína Strommerová

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí práce:

doc. Mgr. Radmila Švaříčková Slabáková, Ph.D.

Olomouc 2022

Prohlašuji, že jsem bakalářskou/diplomovou práci vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci 18. 8. 2022

.....

podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé práce doc. Mgr. Radmile Švaříčkové Slabákové, Ph.D. za cenné rady, ochotu a odbornou pomoc, kterou mi při psaní poskytla. Chtěla bych také poděkovat zaměstnancům Historického muzea Slavkov u Brna, Moravského zemského archivu v Brně a Národního památkového ústavu v Brně za poskytnutí archivních pramenů. Nakonec bych také ráda poděkovala všem, kteří vyplnili můj dotazník nebo mi poskytli rozhovor, protože bez jejich pomoci bych nenalezla odpověď na svou výzkumnou otázku.

Obsah

Úvod	5
1. Rod Kouniců	8
2. Hrabě JUDr. Václav Kounic	11
2.1 Dětství.....	11
2.2 Dospívání a setkání se Zdenkou Havlíčkovou	12
2.3 Ranná dospělost a sňatek s Josefínou Čermákovou	14
2.4 JUDr. Václav Kounic v politice	16
2.5 Václav Kounic jako dědic moravských rodových majetků	19
3. Josefa Horová	21
4. Výstavba zámku Obora.....	23
4.1 Prvotní plán a výstavba zámku	23
4.2 Finální stavební úpravy zámku na základě korespondence z období let 1905–1907	24
4.3 Interiér zámku	27
5. Společné soužití hraběcího páru a stáří JUDr. Václava Kounice	28
6. Zámek Obora ve správě Josefiny Kounicové letech 1913-1939	32
7. Zámek Obora v období 1939-1945	35
7.1 Německá správa a ilegální partyzánská činnost	35
7.2 Konec války na zámku Obora ve vzpomínkách Marie Kučerové	38
8. Zámek Obora od poválečné doby do svého zboření v roce 1981	40
8.1 Poválečné škody	40
8.2 Zestátnění sídla Obora	42
8.3 Snahy o opravu sídla v 50. letech	45
8.4 Zámek Obora v 60. až 80. letech	50
9. Zámek Obora očima místních.....	52
10. Zámek Obora dnes	56
Závěr.....	60
Summary	62
Seznam pramenů a literatury	63
Přílohy	67
Anotace.....	74

Úvod

Má bakalářská práce pojednává o historii i současnosti dnes již neexistujícího zámku Obora nedaleko mého rodného města Uherský Brod. Ve své práci si kladu několik cílů. Nejdříve bych chtěla zmínit život majitelů zámku, hraběte JUDr. Václava Kounice, poslance říšského sněmu, jež zastával zájmy dělníků a studentů, a jeho druhé manželky Josefy Horové. Dále bych chtěla komplexně nahlédnout na historii zámku Obora, který nechal hrabě Kounic postavit pro svou manželku Josefu jako svatební dar. A právě díky ní začali místní lidově nazývat zámek Pepčín. Letohrádek si od své výstavby roku 1905 až po čas své demolice roku 1981 prošel trnitou cestou. Neminula jej nucená německá správa ani poválečné znárodnění a od 50. let 20. století byl opuštěn a chátral. A ačkoliv nebyl v dezolátním stavu, byl na počátku 80. let za nejasných okolností stržen. Zajímá mě tedy, jak na bývalý zámek i na jeho majitele nahlíží obyvatelé Uherského Brodu dnes. V Uherském Brodě, bývalém panském městě rodu Kouniců, není mnoho památek, které by připomínaly hraběcí pár nebo jejich letní sídlo. Rozhodla jsem se pomocí online dotazníku zjistit, jaký vztah k těmto tématům lidé mají dnes. Celkem se mi podařilo nasbírat odpovědi od 144 respondentů. Snažila jsem se oslovit lidi různého věku a s různým dosaženým vzděláním. Položila jsem jim čtyři otevřené otázky a dala jim prostor samostatně se tak vyjádřit na téma Václava Kounice, Josefy Kounicové, zámku Obora či jeho případné revitalizace. Na základě vyplněných dotazníků se tak pokusím utvořit ucelený obraz Václava Kounice, Josefíny Kounicové a zámku Obora v místní společnosti dnes. Kromě toho také popíšu všechny aktivity ze současnosti, jakkoliv spojené s tímto tématem. K čemuž využiji hlavně místní regionální tisk, konkrétně noviny *Brodský zpravodaj*. A také rozhovor se starostou obce Drslavice, Rostislavem Mihelem, který se zasloužil o revitalizaci původního místa zámku Obora.

Ke zpracování historie zámku Obora využiji prameny dostupné z Historického muzea Slavkov u Brna z fondu Kounicové. Ty se týkají hlavně výstavby a plánování zámku. Dále využívám také archiválie Moravského zemského archivu v Brně, konkrétně fond G 436, Rodinný archiv Kouniců. Ten obsahuje prameny z let 1923 až 1951, které mi poskytly klíčové informace o dědickém řízení po Kounicově smrti i o době poválečné a vlně kolektivizace a zestátnění zámku. Pro období druhé světové války čerpám z knihy doktorky Miroslavy Polákové, *Odboj na Uherskobrodsku v letech 1939-1945*, kde mapuje místní partyzánskou činnost za pomoci paměti paní Marie Kučerové. Dále využívám také prameny z Národního památkového ústavu v Brně, které mapují zejména události od zestátnění zámku do správy Vnitřní vojenské

bezpečnosti, tedy léta 1951-1957. Tímto rokem na dlouhou dobu prameny končí, a to až do roku 1981, ze kterého se dochovala kopie rozhodnutí o demolici stavby.

Tato absence pramenů mě překvapila. I přestože jsem kontaktovala kromě již zmíněných institucí také vedení města Uherský Brod, vedení obcí Hradčovice a Vlčnov, Muzeum Jana Ámose Komenského v Uherském Brodě i Státní okresní archiv v Uherském Hradišti, nebyl mi nikdo z jejich zaměstnanců schopen podat jakékoliv další informace o zámečku Obora. Pátrala jsem také po původu dokumentu rozhodnutí o demolici objektu, k čemuž se mi bohužel nepodařilo nalézt bližší informace. I přesto jsem se však pokusila toto období co nejlépe zpracovat, a to hlavně díky informacím z rozhovoru s pamětníkem Antonínem Koníčkem. A dále pro toto období i současnost také využívám zdejší regionální tisk, zejména noviny *Brodský zpravodaj*, z období let 1999 až 2022. A také *Malovaný kraj*, konkrétně článek *Vznik a zánik jednoho zámečku* od Pavla Bravenec. V literatuře se zámeček Obora vyskytuje pouze okrajově. Není mu zasvěcena žádná odborná literatura. Zámečku Pepčín se však věnuje Miroslava Vaculíková ve své bakalářské práci *Historie zámečku Obora* z roku 2008. Paní Vaculíková se však v práci věnuje hraběti Kounicovi i Josefě Horové spíše okrajově. Zpracovává celou historii zámečku, ale nijak hlouběji se nevěnuje jeho obrazu dnes či vztahu obyvatel k němu. Proto bych se ve své práci věnovala, na rozdíl od práce paní Vaculíkové, detailněji hraběcímu páru, historii zámečku Obora, ale hlavně i jeho současnosti a možné budoucnosti. Abych tak mohla utvořit celistvý obraz těchto témat, který poslouží k zachování památky na významný hraběcí pár a jejich krásné sídlo.

Co se týče literatury, klíčovou literaturou se pro mou práci se stala publikace Mgr. Radka Tomečka, *JUDr. Václav hrabě z Kounic: šlechtic a demokrat*. Dále také kolektivní monografie *JUDr. Václav Kounic a jeho doba*, pod vedením profesora Jiřího Malíře a doktora Martina Ráji, která se zaměřuje nejen na osobnost Václava Kounice, ale věnuje se také šlechtě a společnosti na přelomu 19. a 20. století, vysokému školství a studentstvu. Využívám také knihu Oldřicha Klobase, *Šlechtic nejen rodem. Václav hrabě Kounic*. Zdá se mi však, že tato publikace nabrala chvílemi populárně naučný ráz, a tak ji z užití literatury považuji za nejméně kvalitní. I přesto však obsahovala řadu užitečných poznatků. V kapitole věnované Josefě Horové jsem využila zejména příspěvek Olgy Kolibové *Žena na pomezí stavů* v kolektivní monografii *Člověk na Moravě v první polovině 20. století*.

Jak jsem již zmiňovala, památek, které by odkazovaly na hraběte nebo zámeček v Uherském Brodě mnoho není. Na Panském domě, kde Kounic příležitostně pobýval a naposledy vydechl je mu věnovaná pamětní deska a také zde po něm zůstalo pár obrazů.

Jméno hraběte JUDr. Václava Kounice je vyryto na místních pamětních schodem společně s mnoho dalšími brodskými osobnostmi. V místním muzeu je hraběti věnováno velmi málo pozornosti. Ve městě nemá ani žádnou sochu. V centru města je po něm také pojmenovaná ulice, ve které se současně nachází Panský dům a protější hotel s barem. Bohužel se nejedná o místo, které by kromě názvu Václava Kounice, jakkoliv připomínalo. Místní pivovar Janáček také před lety vydal pivo Kounic, na jehož etiketě se nacházela podobizna hraběte. Brodský pivovar byl bohužel roku 2020 na trvalo uzavřen a žádné pivo se zde již nevyrábí. Se zámečkem Obora je situace obdobná. Ve městě Uherský Brod jej nic nepřipomíná, pouze na jeho okraji v městské části Havřice stojí Motel Pepčín. Myslím si, že si zámek Obora i manželé Kounicovi ve městě Uherský Brod zaslouží více pozornosti. Byla to právě nedostatečná památka na tak významného muže a jeho překrásný zámek jako jeden z mála na Slovácku, které ve mně vzbudily otázky ohledně povědomí místních. Doufám tedy, že i má práce přispěje k zvětšení a udržení památky manželů Kounicových a jejich zámečku Pepčín, a místní si je budou i nadále připomínat.

1. Rod Kouniců

Václav Robert Kounic se narodil do starobylého česko-moravského rodu Kouniců. Kořeny tohoto rodu sahají až do 2. poloviny 14. století. Prvním doloženým členem rodu byl Oldřich Stoš z Bránic, přezdívaný též „Šiška“. Jeho potomci si později přidávají přídomek „z Dřevohostic a Kúnic“, později zkrácen pouze na „z Kúnic“.¹

Roku 1509 koupil Oldřich Šiška z Kounic slavkovské panství spolu s blízkými vesnicemi. K majetku náleželo také několik polností, lesů i rybníků. Roku 1532 byli Kounicové povýšeni do panského stavu. Členové tohoto rodu zastávali nespočet důležitých funkcí na panovnickém dvoře. Jeden z prvních Kouniců, kteří přestali používat přízvisko „Šiška“, Oldřich Kounic, působil jako dvorní rada a komorník arcivévody Matyáše Habsburského. Mimo to byl Oldřich Kounic znám svou náboženskou benevolentností. Rodové sídlo ve Slavkově u Brna bylo považováno za místo náboženské svobody a útočiště různých náboženských uskupení, která nebyla jinde akceptována. Kromě toho se Oldřich Kounic také otevřeně stavil na stranu stavovského uskupení. Roku 1608 jednal na svém panství s moravskou protestantskou šlechtou o probíhající situaci. Společně požadovali sesazení katolického zemského hejtmána Ladislava Berky z Dubé.² O rok později se na olomouckém sněmu dožadovali náboženských svobod pro poddané v královských a biskupských městech. Na což panovník reagoval vydáním Rudolfova majestátu. Oldřich Kounic se stavovského povstání nedožil, ale potrestáni byli jeho synové Bedřich a Karel, kteří byli členy moravského direktoria. Díky přímluvě vlivných příbuzných sice nebyli popraveni, ztratili však práva na majetek, byli vězněni v brněnském Špilberku a poté vypovězeni ze země.³

V této době dochází k rozdělení rodu na dvě větve, moravskou a českou. Zakladatelem české větve se stal Rudolf, syn Bedřicha. Ten sňatkem rozšířil své majetky o panství Nové Zámky a Českou Lípu. Rudolfův nejstarší syn, Jan Vilém, koupil mimo jiné také hrad Housku. Zřídil z majetku fideikomis, který v případě vymření jedné rodové větve po meči, zaručoval dědictví majetků druhé větvi. Potomci z následujících tří generací české strany rodu nijak zvlášť významně nevynikli.⁴

---

¹ KLOBAS, Oldřich: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*. Brno, 1993, s. 11.

² Ladislav Berka z Dubé a Lipé (1560–1613) byl český šlechtic, který od roku 1583 zastával úřad nejvyššího zemského komorníka Království českého. Následně v letech 1603–1604 a 1608 plnil funkci místodržícího Markrabství moravského.

³ KLOBAS, O.: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*, s. 11-12.

⁴ Tamtéž, s. 13.

V moravské větvi rodu pokračovali další synové Oldřicha Kounice. Maxmilián zakoupil roku 1611 panství Uherský Brod. Oldřichův nejmladší syn, Lev Vilém, se stal schovancem moravského velmože kardinála Františka z Dietrichsteina.⁵ Chlapec byl jakožto potomek protestantů poslán na převýchovu do jezuitského konviktu v Olomouci. Načež pobýval také ve Španělsku a Itálii. Byl povýšen do hraběcího stavu a následně zastával funkci nejvyššího sudího moravského markrabství. Později se stal také císařským komořím a číšníkem. Kromě toho byl hrabě Lev Vilém zakladatelem rodových uměleckých sbírek. Po smrti bratra Maxmiliána získal ke svým panstvím i Uherský Brod.

Jediným synem Lva Viléma byl Dominik Ondřej (1654–1705), který stál za slávou moravských Kouniců. Říšský hrabě Dominik Ondřej Kounic získal Řád zlatého rouna a zastával úřad ministra ve státní radě. Stejně jako většina šlechty Evropy, byl i Dominik Ondřej ohromen krásou versailleského dvora Ludvíka XIV. Slavkovské sídlo nechal ve stejném duchu přestavit architektem Dominikem Martinellim.⁶

Maxmilián Oldřich, syn Dominika Ondřeje, se zasloužil o velký hospodářský vzestup rodových panství. Například se pokusil usplavnit řeku Moravu, započal výstavbu silnice Brno–Olomouc a ve Slavkově zřídil moderní manufakturu na výrobu punčoch. Maxmilián Oldřich zastával důležité funkce u dvora Karla VI. jako úřad vyslance, císařského komorníka a tajného rady.⁷

Maxmilián Oldřich měl celkem šestnáct dětí z nichž se dospělosti dožil pouze Václav Antonín, který jako první z rodu nesl knížecí titul. Díky univerzitnímu studium v Lipsku a cestách po evropských panovnických dvorech se Václav Antonín stal diplomatem. Až do roku 1753 působil v Turíně a Bruselu, poté se stává státním kancléřem arcivévodkyně Marie Terezie. Kníže Václav Antonín tuto funkci vykonával téměř 40 let. Po tu dobu se snažil zejména minimalizovat expanzivní politiku Pruska. Přišel tak s myšlenkou spojení s Francií, což i uskutečnil skrze sňatek Marie Antoinetty a Ludvíka XVI. Potomstvo Václava Antonína již nedosáhlo takého vlivu jako jejich předci.⁸

---

⁵ Kníže František kardinál z Dietrichsteina (1570–1636) byl významným politikem a duchovním. V letech 1599–1636 byl olomouckým biskupem. Vytvořil plán na rekatolizaci Moravy a byl rádcem Rudolfa II., Matyáše, Ferdinanda II., i Ferdinanda III. Podílel se na vydání Obnoveného zřízení zemského. Díky svému vlivu a významnému postavení býval často nazýván králem z Kroměříže či králem moravským.

⁶ KLOBAS, O.: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*, s. 14.

⁷ Tamtéž, s. 14.

⁸ ŽUPANIČ, Jan – STELLNER, František – FIALA, Michal: *Encyklopedie knížecích rodů zemí Koruny české*. Praha, Aleš Skřivan ml., 2001, s. 110-111.

Poslední moravský Kounic, Alois Václav, vedl rozmařilý život a svůj majetek rozprodával. Po jeho smrti majetek moravské větve připadl Michalu Kounicovi, otci Václava. Brzy nato zemřel a majetek získal jeho nejstarší syn Albrecht Vincent. Ten byl za života c. k. komořím a dědičným členem panské sněmovny. Oba synové Albrechta Vincenta zemřeli mladí a celý majetek tak připadnul hraběti JUDr. Václavu Kounicovi.⁹

---

⁹ KLOBAS, O.: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*, s. 15-16.

2. Hrabě JUDr. Václav Kounic

2.1 Dětství

Václav Robert Kounic se narodil 26. září 1848 v Drážďanech hraběnce Eleonoře Kounicové, rozené jako Voračické z Paběnic a Bissingen¹⁰ a Michaelu Karlovi z Kounic¹¹ jako jejich poslední desáté dítě. Do Drážďan se Eleonora s dětmi uchýlila z bezpečnostních důvodů před probíhající revolucí. Ta se zanedlouho rozšířila i do saské metropole, a proto se rodina rozhodla vrátit zpátky do Čech.¹² Malý Václav střídavě pobýval na několika rodových panstvích jako např. Březno u Mladé Boleslavi, Čížkovice u Lovosic a Nové Zámky u Hostinného. Zimy rodina trávila také v Praze.¹³ V dubnu 1852, v necelých Václavových 4 letech, umírá jeho otec Michael Karel z Kounic. Správa majetku i výchova dětí tak zůstala na Václavově matce Eleonoře, která se po smrti manžela s dětmi odstěhovala do Prahy. Jako malé dítě byl Václav obklopen svými sourozenci. Z útlého dětství ve svých pamětech tak vzpomíná pouze na jediného stejně starého přítele, Ferdinanda Šporka, z něhož později vyrostl známý básník a dramatik. Obzvlášť srdečně hrabě Kounic vzpomíná na setkání s bývalým císařem Ferdinandem, které společně jako chlapci zažili.¹⁴

Když Václav dosáhl školního věku, vybrala mu matka za domácího učitele vlastenecky laděného publicistu a spisovatele Ferdinanda Schulze.¹⁵ Právě tento mladý muž a Václavova matka rozvíjeli u mladého hraběte české vlastenecké cítění. Schulz byl Václavovým vychovatelem téměř 11 let. Díky němu Václav úspěšně absolvoval c. k. hlavní českou školu i gymnázium na Starém Městě, kde maturoval roku 1866. Ferdinand Schulz byl pouze o 13 let starší než jeho svěřenec. S chlapcem měl kladný vztah a rozuměli si. Často jej vodil do společnosti vlasteneckých intelektuálů, kde se mladý hrabě seznámil s osobnostmi jako

---

¹⁰ Eleonora hraběnka z Kounic, roz. hraběnka Voračická z Paběnic a Bissingen (1809-1898) byla známá mecenáška, zejména co se týče ženské tvorby. Přátelila se s Boženou Němcovou, napomohla dokonce vydání díla Babička. Podobně se setkávala také se Sofií Podlipskou a Karolinou Světlou. Finančně podporovala i se osobně zapojovala do některých ženských spolků a organizací, např. do Amerického klub dam.

¹¹ Michael Karel hrabě Kounic (1803-1852) zastával funkci c. k. komořího a byl vlastníkem panství Nové Zámky, Česká Lípa, Houska a Březno.

¹² TOMEČEK, Radek: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*. 2013, s. 4.

¹³ RÁJA, Martin: *Život JUDr. Václava Kounice*. In: RÁJA, Martin, MALÍŘ, Jiří: *JUDr. Václav Kounic a jeho doba*. Brno, 2009, s. 18.

¹⁴ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 7-10.

¹⁵ Ferdinand Schulz (1835–1905) byl profesorem češtiny na Československé obchodní akademii v Praze. Mimo to např. řídil knihovnu Poezie světová s Janem Nerudou, redigoval některé časopisy jako revue Osvěta nebo Zlatá Praha, přispíval také do Národních listů. Schulz se věnoval spíše povídkové tvorbě, literární historii a kritice. Vychovatelem Václava Kounice byl v letech 1855–1866, z tohoto období vydal publikaci Šlechtické novely.

Jaromír Čelakovský¹⁶ nebo Emanuel Engel.¹⁷ Roku 1861 se Eleonora Kounicová s dětmi přestěhovala do paláce knížete Rudolfa Thurn–Taxise,¹⁸ který s chotí nebyl schopen tak obrovský prostor využít. Obě rodiny tak společně obývaly jedno patro, kde se často setkávaly s pražskou inteligencí a umělci.¹⁹

2.2 Dospívání a setkání se Zdenkou Havlíčkovou

V 60. letech 19. století kromě pravidelných setkání u Thurn–Taxisů navštěvoval Václav také salonek JUDr. Františka Braunera,²⁰ který byl v této době poručníkem Zdenky Havlíčkové. Jediná dcera Karla Havlíčka Borovského a jeho ženy Julie se narodila 23. prosince 1848. Většinu dětství prožila u babičky v Německém Brodě. V jejích necelých třech letech prožíval Havlíček brixenský exil, načež onemocněl tuberkulózou. On i jeho manželka zemřeli v letech 1855–1856. Osirelá dívka se tak stala odkazem Havlíčkova mučednictví, jeho obětování se za český národ. Česká společnost cítila vůči Havlíčkovi a jeho sirotě jakýsi dluh. Z popudu manželek zástupců českého politického i kulturního života vznikla loterie, která měla pokrýt dívčino výživné i věno. Kvůli penězům, které český lid Zdence daroval si nárokoval také určitý podíl na rozhodování v jejím životě. Její strýc z matčiny strany a poručník, František Jaroš, měl jisté finanční problémy. Aby Zdenčin strýc nemohl její peníze využít ke splácení svých dluhů, byl jí za nového poručníka v roce 1863 vybrán právník a politik František Brauner. Zpočátku Zdenka pobývala v rodině knihovníka Jana Hanuše. Zde však byla velmi nespokojená, a tak za čas začala bydlet přímo u Braunerů.²¹

V této době také probíhala první setkání Zdenky a Václava, po nichž si začali na podzim roku 1865 dopisovat. Zdenka zpočátku vnímala jejich vztah jako přátelský, proto jej

---

¹⁶ Prof. JUDr. Jaromír Čelakovský (1846-1914) byl synem Františka Ladislava Čelakovského a Bohuslavy Rajske. Působil jako historik, novinář a mladočeský politik. Přispíval do časopisů jako Květy, Lumír, Říp, Národní listy. Jako poslanec říšské rady se zasloužil o přijetí zákona rozdělující Karlo-Ferdinandovu univerzitu. Jako historik zasedal Komisi pro soupis památek Prahy, stál tak u základů systému památkové péče v Čechách.

¹⁷ MUDr. Emanuel Engel (1844-1907), byl to český lékař a poslanec zemského i říšského sněmu za mladočechy. Krátce se věnoval také literární činnosti, spolupracoval na vydání almanachu Ruch. Jako mladočeský politik podporoval reformní myšlenky Kazimíra Badeniho v 90. letech 19. století.

¹⁸ JUDr. Rudolf kníže Thurn-Taxis (1833-1904) byl vlastenecky smýšlející šlechtic, právník a mecenáš. Podporoval řadu českých vlasteneckých spolků i osobností. Založil pěvecký spolek Hlahol a právnícký časopis Právník. Přispíval také do Národních listů či Riegrova Naučného slovníku. V tvorbě podporoval osobnosti jako Božena Němcová, Karolina Světlá, Antonína Dvořáka nebo Bedřicha Smetanu.

¹⁹ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 11.

²⁰ JUDr. František August Brauner (1810-1880) vlastenecky smýšlející český právník a politik. Působil u c.k dvorní prokuratury. Jako právník se zaměřoval na otázku rolnictva a zrušení roboty, o čemž vydal několik spisů. Účastnil se revolučních událostí roku 1848. Byl členem ústavodárného říšského sněmu, kdy se na zasedání ve Vídni a později v Kroměříži podílel na návrhu ústavy. Následně působil jako poslanec českého zemského sněmu a později i říšského sněmu.

²¹ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 13–14.

nepovažovala za překážku v jejich nově vzkvétajícím citům ke Karlu Petru Kheilovi,²² s nímž se v letech 1865–1866 scházela. Nadále si však dopisovala s Václavem, který jí v korespondenci vyznal svou lásku. Zdenka jej zpočátku odmítala a odkazovala na nevhodnost jejich vztahu skrze Kounicův šlechtický původ. Sama byla zmatená svými city k hraběti i Kheilovi, a navíc ji Brauner nutil do sňatku s jistým Antonínem Svobodou,²³ který se mu jevil jako vhodná partie pro Zdenku. Existence jiných mužů ve Zdenčiném životě byla důvodem Kheilova rozchodu s ní. Mladík neunesl možnou konkurenci a s dívkou se rozešel prostřednictvím dopisu a neodpustil si ani jízlivá slova zpochybňující Zdenčinu věrnost.²⁴

Václav v roce 1866 úspěšně zakončil studium na gymnázium a pokračoval v dalším vzdělání na Právnické fakultě Karlo–Ferdinandovy univerzity v Praze. Zároveň na přání své matky studoval od roku 1867 také na Vyšší hospodářské škole v Táboře, aby získal zkušenosti se správou rozsáhlých rodinných majetků.²⁵ Koncem roku 1866 oznámil Václav matce, že se hodlá se Zdenkou Havlíčkovou oženit, jakmile sám dosáhne plnoletosti, s čímž hraběnka souhlasila. Opačný názor zastávali Braunerovi, konkrétně František Brauner, který mladého šlechtice nepovažoval za vhodného partnera pro „dceru národa“. Zdenka se sama ke vztahu k Václavovi stavila nejistě a váhavě. Navíc v této době potkává dalšího muže, Quido Battagliu,²⁶ rakouského vojáka polského původu. Ze všech mladých mužů, kteří se ucházeli o Zdenčinu ruku, byl pro ni Battaglia nejmilejší. Jestliže česká společnost a Braunerovi nepovažovali českého šlechtice za příliš vhodnou partii pro „dceru národa“, rakouský voják s polskými kořeny byl okamžitě k zavrženíhodný. Nehledě na dívčiny city a skutečné události, vztah Zdenky a Quida rozpoutal po Praze vlnu nepravdivých pomluv a křivd, což vedlo

---

²² Karel Petr Kheil (1843–1908) pocházel z rodiny pražských obchodníků. Jeho otec, stejného jména, byl majitelem soukromé obchodní školy v Praze a věnoval se také organizaci obchodní kurzů nejen pro muže. Karel Petr Kheil, ml. Pokračoval v otcových šlépějích a od r. 1866 na jeho obchodní akademii působil jako asistent. Později její vedení přebíral po otci. Po rozchodu se Zdenkou Havlíčkovou se roku 1872 oženil se Zdenkou Pštrosovou. Byl vášnivým cestovatelem, spolupracoval na *Ottově slovníku naučném*. Roku 1888 se stal docentem účetnictví.

²³ Antonín Svoboda (1841–1914) byl majitelem velkostatku Šnakov. V pokročilém věku se oženil s Terezií Kallovou, majitelkou městského domu v Praze. Po smrti nechal statek odkázat Matici školské.

²⁴ LENDEROVÁ, Milena: *Dcera národa? Tři životy Zdeňky Havlíčkové*. Praha, 2013, s. 158–159, 169–170.

²⁵ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 13.

²⁶ Quido baron Battaglia de Sopramonte e Ponto alto (1846–1915), haličský šlechtic byl poručíkem rakouského 15. pěšího pluku. Byl syn okresního soudce italského původu v Haliči. Navštěvoval gymnázium v Stanislawowě, odkud byl za své vlastenecké pro polské názory vyloučen. Ve studiích pokračoval v Buczaczi, odkud byl ze stejného důvodu rovněž vyloučen. Roku 1863 se zapojil do polského povstání, kdy se dokonce střetl s kozáky. Po přechodu rakouských hranic byl jako nezletilý zajat a dopraven zpátky k rodičům. Poté studoval na univerzitě ve Vídni. Jeho velkým zájmem byla literatura. Po vypuknutí prusko-rakouské války studia přerušil a vstoupil do rakouské armády. Po válce se usadil v Praze, stal se členem Měšťanské besedy, začal se učit česky, projevoval slovanské tendence. Střetával se tak s řadou českých intelektuálů, např. i s F. L. Riegrem. Po ukončení vztahu se Zdenkou Havlíčkovou opustil Prahu r. 1868. R. 1872 se stal místodržitelským úředníkem ve Lvově. Téhož roku se oženil se šlechticnou Olgou Lodzia-Baranowskou.

k ukončení jejich vztahu. I přesto česká společnost na Zdenčin „přešlap“, v podobě lásky k „nesprávnému“ muži, nezapomněla a odsuzovala ji i na dále.²⁷

Nicméně Václav ke Zdence choval stále stejně silné city a v těžkých chvílích společenského odsouzení jí byl oporou. V letech 1869 a 1870 došlo i přes Zdenčinu počáteční chladnost k jejich opětovnému sblížení. Ba dokonce se zde nabízela možnost jejich sňatku. Zdenkou se však stále zmítaly pochybnosti, a tak se nakonec s Václavem na jaro 1871 rozešla.²⁸ František Brauner trval na dívčině brzkém sňatku opět s Antonínem Svobodou, k němuž Zdenka nakonec svolila. Bohužel však onemocněla tuberkulózou, stejně jako její rodiče. Zemřela ve věku necelých 24 let u své babičky v Německém Brodě. Ačkoliv ve svém krátkém životě zažila Zdenka milostné vzplanutí hned k několika mužům, ať svévolně či z donucení, přála si, aby s ní byly pochovány dopisy a prsten od Václava Kounice. Bohužel její přání nebylo vyslyšeno a tyto předměty zůstaly ve vlastnictví jejich příbuzných. Není tedy pochyb o tom, že Zdenka k Václavovi chovala neobyčejné city, i přes své nerozhodné počínání zůstala v srdci Václava Kounice jako jeho první láska.²⁹

2.3 Ranná dospělost a sňatek s Josefínou Čermákovou

Václav Kounic pokračoval ve svých studiích na právnické fakultě až do léta 1873, kdy studium úspěšně dokončil a stal se doktorem práv. Pro Václavův osobní i profesní rozvoj byl důležitý také rok 1870, kdy byl ve 22 letech uznán dospělým, mohl se tak začít participovat v politické sféře. Díky výchově hraběnky Eleonory Kounicové a vychovatele Ferdinanda Schulze zastával Václav ideje české národní politiky. V této době se na českém zemském sněmu projevovaly německé většinové tendence. Čerstvě plnoletý hrabě Václav Kounice snil o funkci poslance zemského sněmu, kde by mohl Čechy sám zastupovat. Volební právo bylo tehdy odvozováno od velikosti majetku, a tak Václav zakoupil statek Mezilesí–Týn ve východních Čechách. Koupě tohoto majetku se ukázala jako přítěž jak z hlediska správy, tak financí. Navíc německá strana získala ve volbách na českém zemském sněmu většinu. Václav se rozhodl statek Mezilesí–Týn se značnými ztrátami prodat v roce 1876. I přes jisté finanční potíže zakoupil na podzim roku 1873 zámeček Vysoká u Příbrami. Sídlo si tak oblíbil, že se v budoucnu stalo domovem nejen pro něho a jeho družku, ale také pro jejich příbuzné, konkrétně skladatele Antonína Dvořáka, Kounicova švagra.³⁰

²⁷ LENDEROVÁ, Milena: *Dcera národa? Tři životy Zdeňky Havlíčkové*, s. 172–178.

²⁸ Tamtéž, s. 185–190.

²⁹ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 17.

³⁰ Tamtéž, s. 19.

Život mladého hraběte nebyl však pouze plný studia, péče o majetky a politiky. Vedl také bohatý společenský život. Navštěvoval řadu plesů, divadelních představení a také nespočet schůzek a sezení u předních českých vlastenců, umělců a inteligence. Právě divadlo jej spojilo s jednou z osudových žen jeho života, jeho budoucí první ženou, Josefínou Čermákovou. Narodila se 17. ledna 1849 jako dcera zlatníka Jana Jiřího Čermáka a Klotildy Čermákové.³¹ Živila se jako herečka v Prozatímním divadle, kam nastoupila v pouhých 15 letech. U obecnstva byla velice oblíbená, její nízký věk tak v její začínající kariéře nebyl překážkou.³²

S Václavem se poprvé setkali pravděpodobně v únoru 1872 na plese Prozatímního divadla. Od té doby se začali sblížovat i přes řadu povinností, které mladý hrabě měl, vždy si na Josefínu našel čas. V létě 1873 využila možnosti angažmá ve výmarském dvorním divadle a na rok tak musela Václava opustit. Mladý hrabě se snažil Josefínu alespoň často navštěvovat. Na jednom z jeho posledních výmarských výletů jí daroval prsten, což se mohlo jevit jako neoficiální zasnoubení. Ať už to v jejich vztahu symbolizovalo možný sňatek či jen projev náklonnosti, v létě 1874 se Josefína vrátila do Prahy. Krátce na to získala angažmá u divadelní společnosti Pavla Švandý v Plzni. V této době se Václav věnoval hlavně správě svých majetků. Podzim následujícího roku 1875 nebyl pro rodinu Kouniců šťastným obdobím, Václavovi zemřela sestra Kristýna a později také jeho strýc Karel.³³

Od roku 1876 žijí Václav a Josefína společně. Jejich známost trvá již 4 roky, a proto se rozhodli svou lásku 26. listopadu 1877 stvrdit sňatkem. V následujících dnech se vydali na svatební cestu, která začínala ve Vídni a pokračovala do jižních a východních částí monarchie. Po návratu se usadili na záměčku Vysoká u Příbrami, který si postupně upravovali k obrazu svému. Provedli drobné úpravy na zámku a zahradě a nechali přistavět skleník. Manžele na zámku hostilo mnoho návštěv z řad přátel, známých i rodiny. Panství si oblíbil i hudební skladatel Antonín Dvořák, manžel Josefíniny sestry Anny a mimo to také Václavův přítel. Roku 1885 mu proto odprodal část pozemku ve Vysoké, kde si skladatel postavil rodinný dům a přebýval zde s Annou a jejich dětmi. Soužitím těchto dvou osobností na panství Vysoká z něj utvořilo neoficiální společensko-umělecké centrum té doby. Mezi frekventované návštěvníky patřili osobnosti jako Ladislav Stroupežnický, Julius Zeyer, prof. Dr. Miroslav

---

³¹ Archiv hlavního města Prahy, Matrika narozených JCH N23, 1845–1850, s. 153. Matriční záznam o narození a křtu Josefy Čermákové farnosti při kostele sv. Jindřicha na Novém Městě pražském. <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=6D8C049EF6C845A890673DE0944AE99F&scan=153#scan153> [Cit. 6.6.2022]

³² KLOBAS, Oldřich: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*. Brno, 1993, s. 36–37.

³³ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 20–21.

Tyrš a jiní. Na panství žil také další Václavův švagr Hertan, manžel Josefíniny sestry Klotildy. Příbuzenstvo ze strany Kouniců pobývalo na zámku spíše příležitostně.³⁴

Václav musel kvůli své politické kariéře domov často opouštět. Snažil se proto svou ženu brát příležitostně sebou. Jezdili často do obou hlavních měst, Prahy i Vídně. Roku 1894 se u Josefíny začaly projevovat závažnější zdravotní problémy spojené se srdeční slabostí. Ačkoliv byla Josefína v péči prvotřídních lékařů jako byl dr. Josef Thomayer, její stav se nadále zhoršoval až do 27. května 1895, kdy mladá hraběnka Kounicová předčasně zemřela.³⁵ Pohřbena byla na smíchovském hřbitov Malvazinky a zde byl po své smrti pochován také hrabě JUDr. Václav Kounic.³⁶

2.4 JUDr. Václav Kounic v politice

JUDr. Václav hrabě Kounic byl v politice zcela ojedinělou osobností. Patřil k hrstce těch, kteří nehledě na své šlechtické postavení zastávali zcela protikladné myšlení. Přátelé, později i životní partnerky Václava Kounice pocházeli z měšťanských, neurozených vrstev. Ačkoliv někteří jeho příbuzní a známí z prostředí konzervativní šlechty kritizovali jeho volbu okruhu blízkých, své myšlenky ani rozhodnutí neměnil.³⁷

Vlastenecká výchova matky Eleonory Kounicové a vychovatele Ferdinanda Schultze ovlivnila Václava natolik, že do politiky vstoupil již ve svých 23 letech jako předčasně plnoletý. V roce 1880 mu Julius Grégr, zakladatel Národní strany svobodomyslné, nabídl svou podporu při volbách do Českého zemského sněmu. Kounic měl kandidovat v domažlickém volebním okrese proti MUDr. Antonínu Steidlovi, který kandidoval za Staročechy. Steidel pocházel z Domažlic a těšil se zde tak velké podpory. Po poradě se svými přáteli z politiky, Václav Kounic vyhodnotil jeho případnou kandidaturu jako předem jasně prohranou a nabídku Julia Grégra nepřijal. Přesto se o politiku zajímal dál. Roku 1883 se jeho jméno, navzdory jeho vědomí, objevilo na kandidátce konzervativní šlechty. Byl zvolen do Českého zemského sněmu ve velkostatkářské kurii za sbor nespovědeckých velkostatků. Ačkoliv byl Václav názorově nejbližší k myšlenkám České národní strany svobodomyslné, měl nyní otevřené dveře

---

³⁴ KLOBAS, O.: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*, s. 42–44.

³⁵ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 24–25.

³⁶ Archiv hlavního města Prahy Matrika zemřelých *SM Z16, 1892-1899*, s. 132. Matriční záznam o úmrtí a pohřbu Josefíny hraběnky z Kouniců farnosti při kostele sv. Václava na Smíchově. <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=D71C61D504254E0A85E8958EF18DC996&scan=132#scan132> [Cit. 6.6.2022]

³⁷ VELEK, Luboš: *Aristokrat demokratem: Václav hrabě Kounic a česká politika 1883 až 1897*. In: RÁJA, Martin, MALÍŘ, Jiří: *JUDr. Václav Kounic a jeho doba*. Brno, 2009, s. 59–60.

do nejvyšší české politiky a napříč svým ideovým přesvědčením vstoupil do politiky za velkostatkáře. Strana velkostatkářů a vyšší šlechty byla uskupením myšlenkově volným a různorodým, neměla s Kounicovými postoji problém. Nicméně Václav věděl, že své národně-demokratické myšlenky v této straně prosadit nedokáže. Navíc mezi JUDr. Václavem Kounicem a vůdcem strany Jindřichem Jaroslavem Clam-Martiničem³⁸ panovalo od začátku jisté napětí.³⁹

Roku 1885 se Václav Kounic účastnil voleb za stranu svobodomyslnou. Ve volbách vítězí proti Františku Tilšerovi⁴⁰ poměrem 1115 ku 890 hlasům. Téhož roku v září odjel se svými stranickými kolegy do Vídně ke složení poslaneckého slibu. Jako jeden z nejmladších poslanců je zvolen zapisovatelem poslanecké sněmovny a členem legitimačního výboru. Václav Kounic se v Říšské radě připojil k Českému klubu, volnému seskupení poslanců z Čech, Moravy a českých konzervativních velkostatkářů. Ačkoliv byl Kounic myšlenkově nejbližší k mladočechům, v Českém klubu se připojil na stranu konzervativních velkostatkářů. Roku 1886 vystoupil Václav Kounic se svojí první parlamentní řečí, v níž požadoval zvýšení počtu živnostenských inspektorů dohlížejících na pracovní podmínky dělníků. Na začátku následujícího roku oznámil kvůli neshodám s vedením Českého kruhu, konkrétně s velkostatkáři, odstoupení od svého poslaneckého mandátu za konzervativní velkostatek. Následně byl do tohoto postu znovuzvolen, tentokrát již čistě za mladočechy. Neměl protikandidáta, byl zvolen za zemřelého poslance prof. Jana Krejčího⁴¹ 637 hlasy z 657.⁴²

V dubnu 1887 svolali mladočeští poslanci mimořádný sjezd České strany svobodomyslné. Byl mezi nimi Václav Kounic, Eduard Grégr, Karel Adámek⁴³ a Alois

---

³⁸ Jindřich Jaroslav hrabě Clam-Martinič (1826-1887) byl českým politikem. V mládí zastával funkci rady budínského místodržitelství, později i funkci prezidenta zemské vlády v Krakově. Jako říšský poslanec byl vůdcem konzervativního tábora. Razil myšlenku federalizace Rakouska a samosprávy jednotlivých zemí. Byl spolu s jinými konzervativci členem tzv. železného kruhu pravice, jemuž se např. podařilo docílit vydání Stremayrových jazykových nařízení. Později vedl také seskupení českých poslanců, tzv. Český klub. Byl také poslancem českého zemského sněmu.

³⁹ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 27–28.

⁴⁰ František Tilšer (1825-1913) byl českým matematikem, v letech 1870-1871 také rektorem pražské technické univerzity. Zastával také úřad českého zemského i říšského poslance za mladočechy.

⁴¹ Jan Krejčí (1825-1887) byl geologem a pedagogem. Napsal první českou učebnici geologie s názvem *Geologie čili nauka o tvarech zemských se zvláštním ohledem na krajiny Československé*. Působil jako správce mineralogických sbírek v Českém muzeu, dále také jako profesor na Pražském polytechnickém institutu a české univerzitě v Praze. Mimo to publikoval mnoho článků a příspěvků na téma geologie. Byl také poslancem českého zemského sněmu a říšské rady za mladočechy.

⁴² VELEK, Luboš: *Aristokrat demokratem: Václav hrabě Kounic a česká politika 1883 až 1897*. In: RÁJA, Martin, MALÍŘ, Jiří: *JUDr. Václav Kounic a jeho doba*. Brno, 2009, s. 67–72.

⁴³ Karel Adámek (1840-1918) byl rodákem z Hlinska, kde od roku 1865 až do své smrti zastával pozici okresního starosty. Byl také přednostou Svazu českých okresů v království českém. V okresu Hlinska se zasloužil o celkový rozvoj. Byl členem Národní strany svobodomyslné, za něž byl poslancem v českém zemském i říšském sněmu.

Trojan.⁴⁴ Na což odpověděl František Ladislav Rieger reorganizováním Českého klubu bez přizvání mladočechů, kteří stáli za mimořádným sjezdem. Reakcí těchto mužů bylo vytvoření Klubu neodvislých českých poslanců. Následně se seskupení rozšířilo o další 3 členy, Emanuela Engela, Jana Vašatého⁴⁵ a Josefa Herolda,⁴⁶ a začalo tak být nazýváno mladočeská sedmička. JUDr. Václav Kounic byl jeden z těch, kteří se stali příčinou rozchodu mladočechů a staročechů, čímž vznikl zárodek české stranické plurality. Klub neodvislých zastával politiku prosazování českých národních zájmů. Hrabě Kounic pokračoval v propagování svých sociálních idejí. Nejen mladočeská politika, ale také jejich protipunktační program⁴⁷ z let 1890–1893 zaručil straně velkou oblibu. A tak roku 1891 vítězí nad staročechy, kteří následně ztrácí všechny poslanecké mandáty.⁴⁸

Václav Kounic byl v této době jeden z nejaktivnějších národně smýšlejících mladočechů. Hlasoval česky, ba dokonce vedl v češtině také své projevy i přes odpor německých poslanců. Byl zastáncem rovného volebního práva, ze kterého nevyklučoval ani ženy. Myšlenku ženské emancipace podporoval také z hlediska vyššího a univerzitního vzdělání. Konkrétně předložil několik peticí, ve kterých některé členky ženských spolků žádaly o připuštění k univerzitnímu vzdělání. Jako jeden z mála poslanců zastával Václav Kounic až radikálním způsobem sociální otázky nižších vrstev. Kritizoval hlavně potlačování různých dělnických shromáždění a útisk dělnictva ze strany kapitalistických podniků. Hrabě Kounic se s dělníky i osobně stýkal a býval i častým účastníkem dělnických schůzí. Hájením zájmů sociálně nejslabších vrstev si JUDr. Václav Kounic vysloužil označení rudý hrabě.⁴⁹

Z počátku byl loajální k Českému klubu a nezastával ideu samostatného fungování mladočechů. Byl si však vědom nutnosti změn. R. 1907 se stal doživotně členem Panské sněmovny.

⁴⁴ Alois Pravoslav Trojan (1815-1893) byl právník a politik. Byl poslancem říšského sněmu již za revoluce r. 1848-1849. Předtím byl organizátorem schůze ve Svatováclavských lázních, načež byl také členem svatováclavského výboru, později národního výboru. Alois Trojan tak patřil mezi přední osobnosti formující českou politickou reprezentaci. V období Bachova absolutismu nebyl politicky činný, do vyšší politiky se vrátil po roce 1860 jako poslanec českého zemského sněmu. R.1873 byl znovuzvolen jako poslanec říšské rady. Od roku 1880 byl předsedou Národní strany svobodomyslné.

⁴⁵ JUDr. Jan Vašatý (1836-1898) byl poslancem českého zemského i říšského sněmu. Později zastával v Národní straně svobodomyslně radikální názory, za což byl následně vyloučen. Např. zastával příliš nacionální a antisemitské názory.

⁴⁶ Dr. Josef Herold (1820-1908) byl advokát, poslanec českého zemského i říšského sněmu a dlouholetý starosta Vršovic.

⁴⁷ Punktace byl 11 bodový plán z roku 1890. Šlo o snahu „česko-německé vyrovnání“. Dohodnuté byly ze strany vídeňské vlády, konzervativní šlechty, německých liberálů a staročechů. Mladočeši k jednání nebyli přizváni a punktace označili za nepřijatelné. Plán byl vnímán jako útok na celistvost česko-slovanského národa. Jeho přijetím by došlo k rozdělení Čech na dvojjazyčné, česko-německé prostředí. Většina bodů totiž ono jazykové rozdělení obsahovala, např. česko-německé rozdělení školní rady nebo zemské zemědělské rady. Z 11 bodů byly splněny jen některé, což nevedlo k nerealizaci celkové myšlenky punktací. Protipunktační program mladočechů se zřetelně vytyčoval proti punktacím.

⁴⁸ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 30.

⁴⁹ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 31–33.

Hrabě Kounic byl u dělnictva velmi populární. Jeho politická kariéra měla slibné vyhlídky do budoucna. I přesto všechno musel Václav Kounic politiku opustit. Na začátku roku 1897 zemřel jeho nejstarší bratr Albrecht Kounic, který byl vlastníkem všech českých i moravských rodových majetků. Václav byl jediným způsobilým dědicem moravských majetků, který se mohl majetků ujmout.⁵⁰ Správa takového majetku byla časově náročná a JUDr. Václav Kounic se proto rozhodl pro ukončení své politické kariéry. Učinil tak na jaro 1897, kdy složil poslanecký mandát za zemský i říšský sněm. Ačkoliv obdržel několik nabídek na politické participaci již znovu do politiky nikdy nevstoupil.⁵¹

2.5 Václav Kounic jako dědic moravských rodových majetků

Posledním členem moravské větve rodu Kouniců byl kníže Alois Václav z Kounic-Rietbergu a Questenbergu. O svá panství se téměř nestaral, silně je zadlužil a byl nucen část z nich prodat. Ke konci jeho života žil v Paříži, na jeho moravská panství byla uvalena nucená správa ze strany jeho zetě hraběte Ludvíka Karolyie. Po smrti Aloise Václava se o moravské statky hlásil otec JUDr. Václava Kounice, Michael Karel Kounic. Spustil se tak dlouhý soudní spor s dcerami Aloise Václava, který byl ukončen až roku 1852 po smrti Michaela Karla, kdy moravská panství získal Václavův nejstarší bratr Albrecht Vincent hrabě Kounic. Albrecht po své smrti nezanechal žádné mužské potomky, pouze dvě dcery. Majetek tak přecházel na Václavovy starší bratry Eugena a Jindřicha, kteří jej nemohli zdědit kvůli nerovným sňatkům s ženami občanského původu. Dědicem nemohl být ani Václavův bratr Jiří, jehož choť byla sice baronkou, avšak tento titul býval často znevažován a byla tak také považována za nerovnorodou. Ačkoliv byl Václav Kounic dříve také ženat s neurozenou ženou, nyní byl vdovcem a jako jediný z jeho rodiny byl oprávněn majetek zdědit. Za svůj život pravděpodobně nikdy nepřemýšlel nad vlastnictvím moravských statků, měl spoustu bratrů, sám byl nejmladší a také byl ženat s neurozenou ženou. Vzdal se své politické kariéry, aby se mohl naplno věnovat správě rodového majetku.⁵²

Moravský fideikomis tvořilo slavkovské a uherskobrodské panství. Slavkov samotný zahrnoval dva dvory společně se zámekem a pivovarem. Dále také dvůr Holubice, Kroužky, Křenovice, Letonice, Jalový dvůr a dva lesní revíry U Bílého vlka a Vrčavy. Většinu ze slavkovského velkostatku měl v pronájmu zdejší cukrovarník a mlynář Heřman Redlich.

---

⁵⁰ České majetky zdědila jejich sestra Marie Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfurst.

⁵¹ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 34.

⁵² Tamtéž, s. 37-38.

K téměř dvojnásobně většímu panství Uherský Brod patřil dvůr ve Velkém Ořechově, Bánově, Prakšicích a Biskupicích. V Uherském Brodě se nacházel Panský dům, pivovar a cihelna. Půdu na Uherskobrodsku si pronajímali také cukrovarníci, nejprve David Spitzner, který zde založil pivovar a od roku 1897 bratři Julius a Jindřich Mayové, kteří vlastnili cukrovary v nedalekém okolí.⁵³

V minulosti pobýval hrabě Kounic nejraději v Praze nebo na panství ve Vysoké. Po zdědění moravských statků si velmi oblíbil také rodové sídlo Slavkov, kam si zval návštěvníky jak z okruhu přátel, tak rodiny. Údržba tak rozsáhlého sídla byla velice nákladná, navíc moravské majetky zůstaly pořád značně zadlužené. Proto rozhodl, že jej nabídne k pronájmu, konkrétně princezně Štěpánce, vdově po zesnulém korunním princovi Rudolfovi. Princezna Štěpánka si objekt pronajala od května 1901 do května 1903. Poté byl zámek pronajat zámožnějším mužům ze zahraničí. Z pronájmu je tedy patrné, že i přes počáteční sympatie k tomuto sídlu, mu nedělalo problém sídlo se vzdát. Kromě toho pobýval Václav v této době také často v Uherském Brodě, kde byla právě zvolena nová městská rada. Na rozdíl od té předešlé byla jasně česky orientovaná a na svém programu měla velké množství různých reforem a plánů, zejména ze strany hospodářské a obchodní, ale šlo jí také o posílení českého národního cítění. Příchod rovněž smýšlejícího hraběte do města byl z obou stran srdečně vítán. Záhy se hrabě spřátelil s řadou místních osobností jako byl poslanec říšské i zemské rady a bývalý starosta Ignát Seichert, tehdejší starosta JUDr. Bedřich Weber, advokát JUDr. Jan Renner nebo vlastník místního pivovaru František Janáček. Z okolí mu byli blízcí také malíři Joža Úprka nebo architekt Dušan Jurkovič.⁵⁴

---

⁵³ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 39-40.

⁵⁴ Tamtéž, s. 41-42.

3. Josefa Horová

Josefa Horová se narodila 7. dubna 1881 do rolnické rodiny Vojtěcha a Barbory Horových v domě č. 22 v obci Žinkovy.⁵⁵ Byla jejich posledním dítětem, měli ještě 2 dcery, Marii a Annu.⁵⁶ Jako dítě Josefka ráda chodila do školy a toužila po dalším vzdělání. Bohužel bývala často nemocná. Rodiče jí umožnili dokončit obecnou školu a krátce nato navštěvovat také měšťanku. Škola byla příliš vzdálená a absolvovat častokrát takovou trasu pěšky bylo nad síly churavé dívky. Rodiče se domnívali, že jejich dcera brzy zemře, proto ji v následném studiu, které mohlo být dost finančně náročné, nepodpořili. Rozhodli se svou nejmladší šestnáctiletou dceru poslat k příbuzné z matčiny strany, Barboře Ostratické, která byla služebnou na kounicovském panství v Uherském Brodě. Dívka se zde měla naučit základní domácí práce, aby se mohla stát zdatnou hospodyní.⁵⁷

Není zcela jasné, kdy došlo k prvnímu setkání Václava Kounice a Josefy, pravděpodobně ke konci 90. let 19. století. Hraběti se mladá dívka zalíbila na první pohled. Josefín postoj byl k hraběti zpočátku velmi vlažný a váhavý. Spatřovala v něm nadřazenou autoritu a cítila k němu respekt. Někdy její pocity zahrnovaly i stud a strach. Navíc je dělil značný věkový rozdíl činící 33 let a oba pocházeli z naprosto odlišných společenských vrstev. Jejich potencionální vztah měl až příliš mnoho překážek. Dívku děsily pomluvy a tlak ze strany Broďanů, stejně tak možné zavržení a antipatie ze strany Kounicovy rodiny. I Václav si uvědomoval tyto faktory. Navzdory tomu, že byl již jednou ženat s neurozenou ženou, byl toto zcela jiný případ. Teď byl majitelem rodových majetků, jež získal na úkor nerovnorodých sňatků svých bratrů. Sňatek s neurozenou ženou by jej mohl o panství připravit.⁵⁸

Josefa byla Kounicovým dvořením rozrušená. Navíc její teta byla striktně proti a přemlouvala ji k opuštění Uherského Brodu. To by snad dívka i udělala, kdyby jí to hrabě těsně před odjezdem na vlakovém nádraží nerozmluvil. Václav se rozhodl učinit z Josefy svou společnicí, což muselo jejich okolí akceptovat. Sama Josefa proti roli společnice nijak neprotestovala. Dalo by se s jistotou říct, že to pro ni byla životní příležitost. Být společnicí

---

⁵⁵ Státní oblastní archiv Plzeň, fond č. 10014 Sběrka matrik západních Čech, signatura Žinkovy 23, Matrika narozených z let 1878-1914 v obci Žinkovy, s. 9, In: https://www.portafontium.eu/iipimage/30072392/zinkovy-23_0090-r?x=437&y=-36&w=683&h=239 [cit. 5.6.2022].

⁵⁶ Státní oblastní archiv Plzeň, fond č. 302, OÚ Přeštice, inv. č. 892, Sčítací operáty r. 1890, č. p. 22. In: <https://www.portafontium.eu/iipimage/34514625?x=-17&y=299&w=482&h=168> [cit. 5.6.2022].

⁵⁷ KOLIBOVÁ, Olga: *Žena na pomezí stavů. Příklad Josefíny Kounicové*. In: FASORA, L. – HANUŠ, J. – MALÍŘ, J. – VYKOUPILOVÁ, L.: *Člověk na Moravě v první polovině 20. století. Člověk na Moravě*. Praha, 2006, s. 31.

⁵⁸ Tamtéž, s. 33.

bylo rozhodně lákavější než být pouhou služebnou. Kromě toho se necítila být v postavení, kdy by mohla hraběti odporovat. Byla to její jediná možnost. Domů se vrátit nemohla, rodiče by ji pravděpodobně nedokázali uživit. Pracovat sama na vlastní pěst jako mladá chudá služebná v cizím prostředí bylo velmi nevhodné. Patrně by ji nikde bez předešlého doporučení nezaměstnali. Práce, které vykonávala na Panském domě byly pouze pomocné, nejednalo se o platnou praxi. Hrabě Kounic se k ní choval velmi ohleduplně a galantně. Také pochopil, že na ni nelze naléhat. A tak jej Josefka pokorně poslouchala. Václav jí nabídl možnost vzdělání v Praze, což s vděkem přijala. V prostředí Uherského Brodu plného pomluv a posměšků se necítila dobře. Jako společnice musela ovládat hru alespoň na jeden hudební nástroj, oblíbila si zejména hru na klavír.⁵⁹ Studium absolvovala na Kodetově ústavu, kde se vzdělávaly mladé dívky ze zámožných rodin. Mimo hru na klavír se učila také jazykům, literatuře a malbě, společenskému vystupování a domácím pracím. V Praze bydlela Josefka u sestry Kounicovy první ženy, Terezie Koutecké, rozené Čermákové. Letní měsíce trávila společně s Václavem na jeho panství Vysoká u Příbrami, kde se často setkávala také se skladatelem Antonínem Dvořákem a jeho dcerami Magdou a Otylkou. Rodina a přátelé Václava Kounice tak jeho mladou skromnou dívku přívětivě uvítali mezi sebe.⁶⁰

Z předešlých událostí je patrné, že hrabě JUDr. Václav Kounic bral vztah s Josefou Horovou zcela seriózně a plánoval s ní budoucnost. Roku 1902 Josefku jmenoval svou prozatímní účetní revidentkou s ročním platem 600 korun. Václav pobýval na svém sídle ve Vysoké u Příbrami dříve velice rád. Strávil zde značnou část svého života se svou první manželkou Josefínou Čermákovou. Sídlo Vysoká měl tedy spojené s ní a život se svou druhou ženou, Josefou Horovou, si proto představoval někde jinde. Rozhodl se proto zbudovat pro jejich budoucí soužití nové sídlo v samém srdci jihovýchodní Moravy.⁶¹

---

⁵⁹ KOLIBOVÁ, O.: *Žena na pomezí stavů*, s. 33-34.

⁶⁰ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 47-48.

⁶¹ Tamtéž, s. 48.

4. Výstavba zámečku Obora

Hrabě Kounic si pro své sídlo vybral místo vzdálené necelých 7 km severně od Uherského Brodu, katastrálně náležící k obci Drslavice. Původně plánoval letohrádek umístit přímo ve městě Uherský Brod na pozemcích okolo Panského domu. Vhodněji však vybral lesní pozemek s názvem Obora sloužící k chovu daňků, jehož jméno později převzal i samotný zámeček. Toto místo získal koupí z peněz vydělaných prodejem svých nedalekých pozemků, a to konkrétně lesů Kojatínek, Špitálka, Chrástka a část lesa Bukovina.⁶²

4.1 Prvotní plán a výstavba zámečku

V prosinci roku 1902 hrabě Václav Kounic kontaktoval olomouckého architekta Václava Wittnera⁶³ s požadavkem na návrh svého budoucí sídla. Wittner tuto zakázku přijal a obratem na ní začal pracovat. Dle návrhů Václava Wittnera mělo být sídlo postaveno v pseudorománském slohu⁶⁴ a rozděleno do dvou budov. A to do hlavní dvoupatrové budovy a z ní vycházející šestipatrové věže. V přízemí hlavní budovy se nacházely služebnícké místnosti jako konírna a kůlna na kočáry, byt kočího, prádelna a žehlírna s kůlnou na uhlí a ústí do suterénu. První patro již představovalo společenský i obytný prostor pro hraběcí pár. Z obou stran vedla do prvního patra venkovní schodiště. První na pravé straně vedlo do vestibulu, druhé po levé straně vedlo k vnitřnímu schodišti a na chodbu, do které ústil také vestibul. Z chodby bylo možno vejít do jídelny nebo kruhového atria v samém centru objektu, jež obklopovaly další místnosti. Na straně pravé byla ložnice s koupelnou, knihovna a salon. Na straně levé se nacházel obývací pokoj, ložnice a kuchyň se spíží, přičemž byly ložnice situovány tak, aby byly naproti sobě. Ve druhém patře se nacházelo pět pokojů, které na plánu nebyly blíže specifikovány. Domnívám se, že se jednalo o prostory pro hosty, které dle literatury bývaly na zámečku velmi časté. Ve druhém patře se nacházel také pokoj pro služebnou a dva kabinety. Vedle jediného pokoje kruhového půdorysu ve druhém patře vedly menší schody na půdu a do třetího patra věže a následně do dalších dvou pater, jež zakončovala zastřešená vyhlídka

---

⁶² BRAVENEČ, Pavel: *Vznik a zánik jednoho zámečku*. In: Malovaný kraj, ročník 35, r. 1999, s. 6.

⁶³ Václav Wittner (1861-1913) byl moravský architekt, od roku 1892 sídlil v Olomouci, kde je jeho stavitelská činnost nejvíce znát. Projektovat řadu rekonstrukcí i staveb domů, většinou se jednalo o obytné prostory v městské části Bělídla, ulicích Palackého, Ztracená i na Dolním nám. a Žižkově náměstí. Mimo to projektoval také řadu sociálních, církevních i průmyslových budov po celé Moravě.

⁶⁴ Pseudorománský styl patří do skupiny stavebních stylů napodobujících historické slohy, např. pseudogotika, preudorenesance, pseudobaroko apod. Pseudorománský styl se inspiroje slohem románským. Typické jsou pro něj kruhové či půlkruhové půdorysy i okna. V tomto stylu byla postavena např. synagoga v Břeclavi či Českém Krumlově nebo také kostel svatého Gabriela na Smíchově.

na vrcholku věže. Všechna patra věže nebyla blíže popsána. Mohlo se tedy jednat opět o prostory pro hosty či pokoje určené pro odpočinek a zábavu.⁶⁵

Výstavba započala roku 1903. Stavební materiál byl čerpán z přílehlého okolí. Dřevo byl dostatek v okolním lese. Kámen se těžil v blízkém lomu. A cihly se dovážely z brodské cihelny. Stavby se účastnily desítky řemeslníků z okolí i z daleka. Většina zedníků pocházela z obce Rašovice nedaleko Slavkova u Brna. Ze vzdálenějších končin byli také studnaři a štukatěři, kteří přijeli až z Itálie. Místní se věnovali spíše tesařině a pomocným pracím. Na pořádek na stavbě i celém pozemku dohlížel revírník Karel Aujeský z Drslavic a jeho podřízení hajní Zemánek a Tomala z Vlčnova. Výstavbu kontroloval architekt Wittner a několikrát ji navštívil také hrabě Kounic, který k přespání využíval nově zbudovanou hájovnu.⁶⁶

4.2 Finální stavební úpravy zámku na základě korespondence z období let 1905–1907

Stavba byla dokončena roku 1905 a zabírala 471 m².⁶⁷ Nicméně architekt s hrabětem udržoval kontakt i nadále, řešili společně některé drobné problémy a nedostatky, jak dokládá četná korespondence. V listu ze dne 10. července 1905 řeší architekt návrh hospodářské budovy náležící k zámku, konkrétně výběr podlahových krytin.⁶⁸ Následuje dopis ze dne 24. října 1905, ve kterém architekt píše opět o drobných nedostacích jako o trhlině ve schodišti: „*Trhlina schodiště povstala nejspíše tím, že v oné části jsou jež schody a traversy zazděny do hlavní budovy, která následkem větší váhy více sedla a schody s traversami sebou zvedla takže nastala trhlina v těch místech, co však pouhým opravením omítky, více žádných následků nemá.*“⁶⁹ Dále také Wittner reaguje na problém prasklých rour čili se spíše obhájuje, že tuto práci měl na starosti jistý pan Káně, který svou práci neodvedl dostatečně kvalitně, a tudíž by tento problém měl řešit on sám. Zároveň v dopise s nadšením přijímá dodatečnou práci na spižárně, kdy uvádí, že by větší opravy rád přenechal na jarní období.⁷⁰ Další psaní ze dne 7. listopadu 1905 navazuje přímo na předešlou korespondenci. Wittner tedy píše o své návštěvě Obory 29. října 1905 a s navštívením místa na vlastní kůži potvrzuje téměř vše z předešlého dopisu.

---

⁶⁵ Historické muzeum Slavkov u Brna, Kounicové, K 1692, plán výstavby záměčku Obora.

⁶⁶ BRAVENEC, P.: *Vznik a zánik jednoho záměčku*. In: Malovaný kraj, ročník 35, r. 1999, s. 6.

⁶⁷ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 56.

⁶⁸ Historické muzeum Slavkov u Brna, Kounicové, K 1693/1, korespondence mezi Václavem Wittnerem a Václavem Kounicem 10.7.1905.

⁶⁹ Tamtéž, K 1693/2, korespondence mezi Václavem Wittnerem a Václavem Kounicem, 24.10.1905.

⁷⁰ Tamtéž.

Nechal opravit drobnou prasklinu schodiště a zkontroloval onu potíž s rourami a hraběte tak ujistil, že chyba skutečně nastala u pana Káněte, jak se domníval dříve. Wittner také plánuje provedení dalších prací na jaře, konkrétně vyličení některých stěn a uzavření ventilačních oken a také zavěšení lustru v atriu. Architekt také informuje Kounice o obtíži, která nastala při výstavbě toalety vedle vestibulu. Prostor se ukázal jako velice úzký, pouze 60 cm. Dveře by tak musely být široké pouze 55 cm. Wittner hraběti navrhuje řešení: *„Kdyby nebyl záchod vedle koupelky tak potřebný a dobře umístěný pak ovšem by z něho mohla být spížirna a místo spížky vedle kuchyně záchod, co ale uznávám za velmi nepohodlné a proto jest skutečná otázka spížirny s obtíží nějakou spojena.“*⁷¹

Další dopis je datován 16. března 1906, Wittner potvrzuje uskutečnění dříve slíbených prací. Věnuje se také výstavbě bytu kočího. S čímž v souvislosti žádá Kounice o souhlas se stavebním plánem. Navíc klade dotaz také ohledně funkčnosti oken v atriu a navrhuje ponechat otevíratelné pouze jedno okno na jižní straně místnosti.⁷² Následuje list ze dne 21. ledna 1907, který se věnuje Kounicovému přání na přestavbu kuchyně. Konkrétně jejímu přenesení z přízemí do suterénu pod jídelnu. Wittner poukazuje na vhodné rozmístění komínů a s přestavbou místnosti plně souhlasí.⁷³

V poslední korespondenci z 2. března 1907 architekt řeší přestavbu kuchyně, konkrétně přemístění sporáku a lednice, umístění spíže a také, jak by se tímto změnil vchod do suterénu. V roce 1907 docházelo k posledním menším stavebním úpravám objektu, Wittner proto hraběti zasílá celkové vyúčtování stavby zámku. První splacený účet z 19. listopadu 1903 obnášel částku 46 705 korun. Další účet z roku 1904 činil 79 904 korun. Následně roku 1905 hrabě Kounic zaplatil 70 000 korun. Následkem přepočítání bylo z účtu z roku 1904 strženo 3 620 korun, přičemž tedy zbývá doplatit ještě 6 283 korun. V roce 1906 se k této částce přidal ještě úrok ze splátky. K datu 2. března 1907 zbývalo celkem doplatit ještě 7 758 korun. Wittner následně vypočítává rozdíly ve vyúčtování, které vznikly nezapočítáním některých úkonů k celkové faktuře. Ku příkladu bylo potřeba vybetonovat základy pod atriem a věží kvůli většímu zatížení půdy, která měla strukturu částečně skalnatou a hlinitou zároveň. Beton byl samozřejmě nákladnější než obyčejné kamenné zdivo. Obecně stavitel zmiňuje řadu dalších skutečností, kdy se musel s náklady uskromnit a zatěžko s nimi vyjít. Například výměnu typu

---

⁷¹ Historické muzeum Slavkov u Brna, Kounicové, K 1693/3, korespondence mezi Václavem Wittnerem a Václavem Kounicem, 7.11.1905.

⁷² Tamtéž, K 1693/4, korespondence mezi Václavem Wittnerem a Václavem Kounicem, 16.3.1906.

⁷³ Tamtéž, K 1693/5, korespondence mezi Václavem Wittnerem a Václavem Kounicem, 21.1.1907.

oken nebo užití speciálního zdiva při zakulacených stěnách do celkového vyúčtování nezapočítal. S úctou a pokorou tak hraběte prosí o spravedlivé vyrovnání těchto nedostatků: „*Nechci ovšem také nijak vysokorodého pana hraběte zkrátit a jej též i s vyúčtováním uspokojiti a proto spoléhám ve spravedlivé a příznivé rozhodnutí s prosbou oddanou aby v mém vyúčtování nebyl zkrácen, začož předem nejsrdečněji dík vyslovuji a budu se snažiti vděčností odměniti, jakož vždy při dalších práci těmi nejlevnějšími cenami a solidním provedením uspokojiti...*“⁷⁴ Celá výstavba zámku včetně vnitřního vybavení vyšla hraběte Kounice asi na 220 000 rakouských korun. Pochopitelně se nejednalo pouze o budovu letního sídla, ale také již zmíněnou konírnu, venkovní studnu, upravený lesopark a menší rybník určen k chovu kaprů. Okolo byly šterkem vysypané chodníky a k zámku vedla dlážděná silnice vedená od cesty mezi Uherským Brodem a Vlčnovem. Později byla nazývána cestou „Hraběcí“. Zámeček Obora s přílehlými pozemky zaujímal celkem 232 ha.⁷⁵

Z veškeré dochované korespondence mezi hrabětem JUDr. Václavem Kounicem a stavitelem Václavem Wittnerem je patrná jejich častá spolupráce. Wittner rozhodně neměl v tvorbě volnou ruku. Často kontaktoval Kounice i kvůli velice drobným úpravám. Je zjevné, že byl Wittner poctěn zhotovením této zakázky. Vždy se snažil s úctou a vděkem vyhovět všem Kounicovým návrhům a přáním, i přestože obsahovaly řadu překážek, jak už to u stavebních zakázek bývá. Na základě dopisu z 24. října 1905 se domnívám, že Václav Wittner pravděpodobně od Kounice očekával projevení většího vděku za svou práci: „*Musím konečně přiznati, že zadání stavby konírny jinému panu staviteli znamená vyslovení nedůvěry za provedenou stavbu zámku v Oboře co skutečně velmi nemile nesu a to tím více, jelikož jest to první případ mé stavitelské činnosti co jsem snad přede v takové míře nezažil.*“⁷⁶ V dalších dopisech se o této nesrovnalosti již nepíše. V následujícím psaní z 9. listopadu 1905 Wittner Kounicovi s vděkem děkuje za svěřením projektování hospodářské budovy, čímž Kounic pravděpodobně smazal předešlou křivdu ohledně konírny.⁷⁷

---

⁷⁴ Historické muzeum Slavkov u Brna, Kounicové, K 1693/6, korespondence mezi Václavem Wittnerem a Václavem Kounicem, 2.3.1907.

⁷⁵ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 56.

⁷⁶ Historické muzeum Slavkov u Brna, Kounicové, K 1693/2, korespondence mezi Václavem Wittnerem a Václavem Kounicem, 24.10.1905.

⁷⁷ Tamtéž, K 1693/3, korespondence mezi Václavem Wittnerem a Václavem Kounicem, 9.11.1905.

4.3 Interiér zámku

Interiér byl vybaven nábytkem z rodového sídla Slavkov u Brna, který sem byl dopraven v sedmi převozech v letech 1905–1910. Část vybavení nechal hrabě přivést také ze zámku Vysoká u Příbrami, který se roku 1905 rozhodl prodat po smrti svého dlouholetého přítele Antonína Dvořáka. Zbylé vybavení Obory bylo nově zakoupeno. Není zcela známo, jak vypadal interiér zámku. Dochovalo se jen velmi málo fotografií a dnes již neexistuje ani žádný seznam původního vnitřního vybavení. Dochoval se pouze soupis ukradeného a poničeného nábytku z poválečných let, kterému se budu ve své práci věnovat později. Mezi výstavbou zámku a jeho vyráběním v roce 1945 však uběhlo přes 40 let. Je tedy možné, že mezitím bylo některé vybavení zámku obměněno. Nelze se tedy na seznam poválečných škod dívat jako na soupis původního vybavení zámku. V tomto ohledu je nutné se spoléhat na vzpomínky pamětníků. Je známo, že téměř všechny místnosti byly vybaveny kachlovými kamny. Podlahy byly pokryty parketami ze třech druhů dřeva. Toalety a koupelny byly obloženy barevnými kachlemi. Lidé vzpomínají také na objemnou knihovnu, čítající přes 3000 svazků knih.⁷⁸ Ze svého výzkumu skrze dotazník mohu potvrdit, že lidem v paměti utkvěly zejména větší interiérové prvky jako kachlová kamna, lustr v atriu, obložení a výmalba místností a také například štuky. Obecně tedy ty části vnitřního vybavení, se kterými se vesničané a maloměšťané setkali jen párkrát ve svém životě. Dnes nejsou mezi námi přímí svědci, kteří by zažili stavbu sídla nebo dobu jeho největší slávy do smrti Václava Kounice, ale přesto se podařilo po několik generací udržet alespoň částečně obraz interiéru zámku.

---

⁷⁸ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 56.

5. Společné soužití hraběcího páru a stáří JUDr. Václava Kounice

Po dokončení výstavby zámku jej Václav Kounic daroval své budoucí ženě Josefě Horové. Kounic svou partnerku oslovoval Josefko či Pepičko, proto začali místní sídlo nazývat Pepčín.⁷⁹ Katastrálně patřilo sídlo k obci Drslavice a obdrželo č. p. 114. Říkalo se, že zámček měl mít č. p. 113, ale budoucí paní hraběnka toto číslo z pověrčivosti odmítla.⁸⁰

V době vyhotovení posledních větších stavebních úprav v roce 1905, zakončovala také Josefa své studium v Praze. Navíc v dubnu téhož roku se stala plnoletou dovršením věku 24 let. Nyní mohla jednat víceméně svobodně a nemusela se za své činy a rozhodnutí zpovídat a dovolovat rodičům. Od června roku 1905 začala oficiálně vystupovat po boku hraběte JUDr. Václava Kounice. V této době se společně nastěhovali do Obory, kde pobývali obzvlášť v letních měsících. Naopak v zimním období trávili čas ve svém pražském bytě v ulici Na Struze.⁸¹

Otázka sňatku visela ve vzduchu již delší dobu. Problém představovaly moravské majetky, které získal právě kvůli nerovnorodým sňatkům svých bratrů jako vdovec. Nebylo zcela zjevné, zda by sňatek s Josefou Horovou ohrozil Kounicovu držbu moravských statků. Nechal si proto zhotovit detailní právní rozbor starého rodového práva i současných smluv na jehož základě bylo zjištěno, že sňatek s neurozenou ženou nemůže zapříčinit ztrátu již zděděného majetku. Svatbě tedy nyní nic nestálo v cestě, a proto v březnu 1908 vyrazil pár na předsvatební cestu po celém Rakousko–Uhersku. Po návratu se věnovali plánování sňatku, který se uskutečnil 12. května 1908 v kostele sv. Václava na Smíchově v Praze. Poté následovala svatební hostina v hotelu Paříž.⁸² O celkovém průběhu svatby informoval Kounic v dopise svého přítele Josefa Václava Sládka, který se oslav nemohl zúčastnit kvůli těžkému průběhu nemoci. Hrabě popisuje, že na jejich svatební den vyšlo krásné počasí. Hosté se sešli v Kounicově pražském bytě na menší snídani. Kolem 10. hodiny ranní se uskutečnil obřad v kostele, po němž se novomanželé nechali vyfotografovat. Kolem poledne společně s hosty zasedli ke slavnostním obědu.⁸³

---

⁷⁹ KLOBAS, O.: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*, s. 78

⁸⁰ BRAVENEC, P.: Vznik a zánik jednoho záměčku. In: *Malovaný kraj*, ročník 35, r. 1999, s. 6.

⁸¹ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 46-47.

⁸² Tamtéž, s. 50-51.

⁸³ KLOBAS, O.: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*, s. 88. Korespondence Václava Kounice a J. V. Sládka.

Při svatebním veselí, těsně po obědě, ohlásil hrabě JUDr. Václav Kounic společně se svou novomanželkou Josefínou rozhodnutí darovat brněnský Kounicův palác č. p. 617 na Raswitově náměstí⁸⁴ brněnskému studentstvu. Takový velkorysý dar byl v českém šlechtickém prostředí zcela nevídaný. Hodnota této nemovitosti se odhadovala kolem 700 000 korun. Původně Kounic zamýšlel pojmenovat studentskou nadaci „Sdružení Hlávkovy studentské koleje vysokých škol českých v Brně“ jako památku na jeho nedávno zesnulého přítele architekta Josefa Hlávky, který v Praze založil obdobné studentské sdružení. Brzy na to se ustanovilo představenstvo sdružení a ustanovilo název nadace jako „Kounicovy studentské koleje českých vysokých škol v Brně“.⁸⁵ V již zmíněném dopise Sládkovi, píše Kounic o překvapení všech svatebčanů. O Kounicově úmyslu darovat palác studentstvu věděli dle jeho slov pouze „dva Josefové“ Sládek a Hlávka a „jedna Josefína“ jeho žena, která z velké části stála za tímto velkorysým darem: „*Povídal jsem Ti, myslím, již tenkrátě nebo později, že byl ten domek již míněn, když jsem ho koupil, vlastně jako svatební dárek pro Josefku, ona ho ale nechtěla a řekla, abychom s ním raději udělali něco, z čeho by národ na nás měl památku, a nato jsem pak začal mluvit s pres. Hlávkou, jak by se to dalo efektívovat.*“⁸⁶

Krátce po svatbě se život novomanželů vrátil takřka do starých kolejí. Hrabě Kounic se věnoval zejména správě rodových statků. Účastnil se také řady různých schůzí a výborů, kterých byl členem. Například předsedal brněnskému Spolku Kounicových kolejí, ve kterém se řešila otázka vzniku brněnské univerzity a budování studentských kolejí, čehož se hrabě Kounic bohužel nedožil. Kvůli sporům v brněnské městské radě mezi proněmeckými a pročeskými členy, došlo ke stavbě kolejí až v roce 1923 v městské části Brno–Žabovřesky. Byl také čestným členem Spolku českých inženýrů, Brněnské matice školské, Právnické jednoty v Brně, Českého čtenářského spolku a Musejní společnosti v Uherském Brodě, které také věnoval mnoho vzácných předmětů. Hrabě Kounic za svou rozličnou celoživotní činnost získal řadu ocenění. Tím nejvýznamnějším bylo jmenování komandérem Leopoldova řádu z roku 1910.⁸⁷

Hrabě Kounic oslavil roku 1908 šedesátiny, přesto se cítil po zdravotní stránce poměrně dobře. Byl sice vášnivým kuřákem a trpěl rozedmou plic, ale i tak se ve volném čase příležitostně věnoval kuželkám a tenisu. Kromě toho také hrabě navštěvoval velice rád lázně

---

⁸⁴ Dnes se jedná o Žerotínovo náměstí. V této budově sídlí rektorát Masarykovi univerzity v Brně.

⁸⁵ KLOBAS, O.: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*, s. 89-90.

⁸⁶ Tamtéž, s. 88. Korespondence Václava Kounice a J. V. Sládka.

⁸⁷ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 63.

v nedalekých Luhačovicích. Byl milovníkem umění. Ať už se jednalo o návštěvu divadel či galerií nebo přímo o sbírání uměleckých předmětů, vše z toho mu přinášelo radost.⁸⁸

Josefína Kounicová po svatbě získala nejen nové příjmení, ale také křestní jméno. S hraběcím titulem byla již vždy úředně uváděna jako Josefína. V pražském zimmím bytě i uherskobrodském letním sídle Obora se zpravidla starala o hosty. Kromě bližších přátel jako byl Joža Úprka, JUDr. Renner, Josef Klír s chotí, vítala hraběnka také mnoho jiných známých ze všech koutů Českých zemí. Již před sňatkem s Václavem si Josefka utvářela i vlastní okruh přátel. Velmi blízkou jí byla například Václavova švagrová Réza Koutecká, u které při studiích bydlela. Rozuměla si také s dcerami Antonína Dvořáka, Magdou a Otylkou. Kromě toho se Josefína starala také o finance domácnosti. V nákupech měla většinou volnou ruku, ale na přání hraběte vedla účty prakticky od každého nákupu či služby. Ačkoliv Václav Kounic pocházel ze starobylého českého rodu, rozhodně nepatřil k nejzámožnějším aristokratům. Byl to sice velice štedrý muž, nejen co se týče nadace „Kounicovy studentské koleje českých vysokých škol v Brně“, pravidelně přispíval například na chudé děti⁸⁹ či na již výše zmíněné spolky. Přesto však jeho jmění nebylo bezmezné a hrabě někdy možná až příliš neuváženě bohatství rozhazoval. Kounicovo neohrabané hospodářské počínání lze pozorovat už v jeho mládí, při neuvážené koupi a následném prodeji statku Mezilesí–Týn. Josefína hospodařila s penězi praktičtěji. Seznámila se s chodem panství, uměla šetrně vyjít s penězi, jak se později ukázalo po Kounicově smrti. Manželé měli sice v určitých věcech rozdílné názory. Ať už se jednalo o peníze nebo otázku potomků. Václav po dětech nikdy netoužil. Sám měl celkem 9 sourozenců. Společnost dětí nevyhledával, dával přednost návštěvám bez nich. Není zcela známo, jaký postoj ohledně potomků Josefína zaujímal. Tak či onak byl vztah Václava a Josefíny velmi šťastný. Trávili spolu všechny volné chvíle. Josefka doprovázela hraběte na jeho cestách, společně navštěvovali koncerty, divadelní představení, umělecké výstavy. Pobývali společně na svých sídlech. Pokud byli delší dobu odloučeni, často si vyměňovali psaní.⁹⁰ Sama Josefína na vztah s láskou vzpomíná ve svých pamětech: „*My jsme žili velmi šťastně a spokojeně, jak těch 10 let, co jsem se učila, tak těch 6 roků ostatních. Byla to pohádka letního večera, která se již nemůže opakovati, jelikož to soužití již ani nejde dohromady dát.*“⁹¹

---

⁸⁸ KLOBAS, O.: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*, s. 91.

⁸⁹ Slovácké noviny, 1900, č.15, s. 2. In: <https://www.digitalniknihovna.cz/vkol/view/uuid:b4544315-61df-4e89-a0e8-af10ad068d74?page=uuid:095c02e1-e9b7-11e5-ae58-90b11c419e63&fulltext=kounic> [cit. 5.6.2022].

⁹⁰ KOLIBOVÁ, O.: *Žena na pomezí stavů*, s. 38.

⁹¹ *Moje vzpomínky*, Historické muzeum Slavkov u Brna, K 1638 Kounicové, s. 12. Cit. in: KOLIBOVÁ, O.: *Žena na pomezí stavů*, s. 40.

V září roku 1913 je Václavovi 65 let. Hrabě již dlouho snil o návštěvě polského hradu Wawel, a tak 26. září odjíždí do Krakova. Už 30. září je nucen vrátit se zpět do Slavkova, kvůli lehkému nachlazení doprovázenému horečkou. V této době obvykle plánoval přesun do zimního bytu v Praze, proto 9. října odjel do Uherského Brodu, aby připravil vše k přesunu do Prahy. Brzy se mu vrátila vysoká horečka a přibýly dýchací potíže. Místní lékař poznal, že se jedná o těžký zápal plic komplikovaný rozedmou plic. Na jeho doporučení byl povolán lékař z Vídně, který stav hraběte shledal jako velmi vážný. V úterý 13. října 1913 kolem půl deváté večer v prvním patře nárožního pokoje v Panském domě hrabě JUDr. Václav Kounic zemřel.⁹²

Pohřeb proběhl dne 17. října 1913 ve dvě hodiny odpoledne, kdy se lidé shromáždili v kostele Neposkvrněného početí Panny Marie v Uherském Brodě, jehož průčelí zdobí erb rodu Kouniců. Při rakvi stála čestná stráž deseti revírníků, deseti studentů, šesti Sokolů a šesti hasičů. Smuteční obřad vedl uherskobrodský farář za účasti šestnácti kněží. Po skončení pohřbu byla rakev uložena do smutečního kočáru a se smutečním průvodem zamířila k brodskému nádraží. Poté byla rakev naložena do smutečního vagonu. Následovalo rozloučení s hrabětem Václavem Kounicem, kdy smuteční řeč pronesl rektor brněnské techniky Antonín Smrček a zástupce Kounicových studentských kolejích dr. Karel Zahradník. Vlak vyjel z Uherského Brodu kolem čtvrté hodiny odpolední. Josefina svého muže na smuteční cestě doprovázela stejným vlakem. První zastávkou byl Slavkov u Brna a ve večerních hodinách vlak dorazil do Brna. Poslední rozloučení a kondolence hraběnce přišlo vyjádřit nespočet lidí z řad známých a přátel, členů všech spolků a skupin, které hrabě navštěvoval. Vzdát hold přišli i všichni ti, o jejichž zájmy, práva a postavení se hrabě Kounic jako jeden z mála staral. Obyčejní lidé jako studenti, dělníci, prosté ženy. V Praze se konalo poslední rozloučení s Václavem Kounicem 19. října 1913 v Chrámu Panny Marie před Týnem. Obřad vykonal pater Bejla od sv. Vojtěcha a doprovázen byl zpěvem sboru Národního divadla. Poté byla rakev naložena do zlatého pohřebního vozu a šestispřeží vraníků ji odvezlo na hřbitov Malvazinky. Po přednesení smuteční řeči z úst Antonína Smrčka, poslance JUDr. Františka Soukupa a učitelky Elišky Machové byl hrabě JUDr. Václav Robert Kounic pochován vedle své první manželky Josefíny Čermákové.⁹³

---

⁹² KLOBAS, O.: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*, s. 98.

⁹³ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 65-67.

6. Zámeček Obora ve správě Joseřiny Kounicové letech 1913-1939

Podle poslední vůle Václava Kounice se měla Joseřina Kounicová stát univerzální dědičkou celého majetku, a navíc měla dostávat každý měsíc apanáž. Tato závěť se však ztratila a nebylo možné ji vyhledat. Proběhlo tak dědičné řízení bez ohledu a možnou existenci této poslední vůle. Panství Slavkov u Brna a Uherský Brod tak připadl staršímu bratru Václava Eugenu z Kounic,⁹⁴ poslednímu členu rodu. Ostatní majetek, který tvořily pražské domy, velkostatek Prakšice a polesí Obora měly být rozděleny dle zákona. Hraběnka Kounicová si však přála tyto nemovitosti ponechat, tak jak jí náleží dle závěti. Byla proto nucena pozemky od ostatních dědiců vykoupit, čímž se značně zadlužila.⁹⁵ Joseřina Kounicová tak tedy získala velkostatek Prakšice, ten po první pozemkové reformě tvořilo asi 164 ha zemědělské půdy. Dále letní sídlo Obora s přiléhajícími 232 ha lesa a dům v Uherském Brodě v ulici Hradištská č. p. 6. V Praze získala hraběnka dva domy. První ve Zborovské ulici č. p. 117 a druhý v ulici na Struže č. p. 1, kde pobývala do konce svého života.⁹⁶

Za nedlouho vymírá rod Kouniců po meči. Eugen Kounic zemřel roku 1919 jako bezdětný. Po jeho smrti upadá rodový majetek do nucené správy až do roku 1923, kdy skončila zdlouhavá dědičná jednání. Bylo rozhodnuto, že rodový majetek připadne do rukou vzdáleného příbuzného hraběte Josefa Pálffyho.⁹⁷ Ten byl s rodem Kouniců spřízněn skrze svou matku, Leopoldinu Dominiku, dceru Aloise Václava z Kounic, posledního členu moravské větve rodu.⁹⁸

Joseřina mezitím hospodařila na svých majetcích. Měšťanský dům v Uherském Brodě v ulici Hradištská č. p. 6 pronajímala. Podle záznamů sčítacích operátů z roku 1921 byly obývány dva byty. V prvním žil Alois Juříček, narozen 24. listopadu 1888. Živil se jako disponent Zemského obilného ústavu v Uherském Brodě. Ve druhém bytě žila rodina Goldmanových. Otec, Alois Goldman, narozen 20. června 1890, pracoval jako zřízenec Okresního soudu. Jeho žena Marie, narozena 15. ledna 1889, se starala o domácnost a jejich dvě děti. Starší Marii, narozenou 15. srpna 1915 a mladšího Aloise, narozeného 4. prosince

---

⁹⁴ Eugen z Kounic (1841–8.9. 1919), starší bratr Václava Kounice.

⁹⁵ KOLIBOVÁ, O.: *Žena na pomezí stavů*, s. 39.

⁹⁶ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 66.

⁹⁷ Nejstarší zmínka o uherském hraběcím rodu Pálffy pochází z 11. století. Nejstarším doloženým členem rodu byl Paul Konth, zmiňovaný v roce 1383, podle jehož stejnojmenného syna získal rod jméno. Latinsky byl zapisován jako „Pavlův syn“ tedy „Pauli Filius“. Od 16. století žili také v Rakousku a Českých zemích. Po r. 1945 jim byl majetek zkonfiskován kvůli jejich maďarskému původu a byli odsunuti do Rakouska.

⁹⁸ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 66.

1917.⁹⁹ O pozemku přiléhajícím k tomuto domu píše hraběnka Kounicové jeden z jejích uherskobrodských právníků v dopise ze 13. listopadu 1923. Jistá paní Justýna Gabryšová z Bánova měla zájem pozemek od hraběnky zakoupit. Právník upozorňuje, že pozemek, o který má paní Gabryšová zájem, již spadá pod státní správu kvůli pozemkové reformě z roku 1919. V roce 1923 také řeší prodej některých prakšických pozemků.¹⁰⁰

Roku 1926 vznesl hrabě Josef Pálffy nároky na Josefininy pozemky u Obory. Jednalo se o lesní pozemky p. č. 109/1, 109/2, 187 a 539 v Drslavicích. Dle korespondence je zřejmé, že pan Pálffy s Josefinou Kounicovou odmítal spolupracovat. Celá záležitost měla být vyřešena do 1. března 1926, táhla se však mnohem déle. K jednání bylo potřeba obou stran, pan Pálffy však nebyl k zastížení ani v Praze, ani na svém panství ve Smolenici u Trnavy. Proto hraběnka Kounicová žádala brněnský Zemský soud pro civilní věci o prodloužení jednacích lhůt.¹⁰¹ Soud hraběnky vyhověl a řízení prodloužil do 1. června 1926.¹⁰² Josefině se podařilo pana Pálffyho zastihnout až 26. května 1926, kdy prohlásil, že sporné parcely patří jemu. Daně za tyto pozemky však platila Josefina. Z její strany bylo vše v pořádku. S hrabětem Pálffym nebylo možné jednat skrze jeho laxní přístup. Proto Josefina obeznámila brněnský Zemský soud s touto bezvýhodnou situací a žádala ještě jednou o prodloužení jednacích lhůt.¹⁰³ Situace byla následně vyřešena až v květnu 1927, kdy Okresní soud v Uherském Brodě rozhodl ve prospěch Josefiny Kounicové. Z dochovaných pramenů není patrné, jak to přesně dopadlo s pozemkovými poměry. Kromě parcel v Drslavicích se hraběnka nakonec soudila i o pozemek s katastrálním číslem 496/1 v Prakšicích. Z pramenů je však jasné, že soud uznal pochybení pana Pálffyho. Dokonce mu ukládá zaplatit škodu činící 1 567, 94 Kč způsobenou vysázením stromků na sporné parcele.¹⁰⁴

Všechny strasti spojené s dědickým řízením a celkově bývalými majetky hraběte JUDr. Václava Kounice dokazují Josefininy neobyčejné hospodářské schopnosti. Je důležité si uvědomit, že se nenarodila se „stříbrnou lžící v ústech.“ Pocházela ze skromných poměrů,

---

⁹⁹ SOKA Uherské Hradiště, fond Okresní úřad Uherský Brod, karton 1390, inv. č. 1290, Sčítací operáty 1921, č. p. 6, In: <https://www.mza.cz/scitacioperaty/digisada/detail/3152?image=226302010-000767-000453-001290-001390-01-UH1019-00160.jp2> [cit. 18.6.2022].

¹⁰⁰ MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 536, folio 26, korespondence mezi advokátskou kanceláří JUDr. Jana Rennera v Uherském Brodě a Josefinou Kounicovou, 13.11.1923.

¹⁰¹ Tamtéž, folio 16, korespondence mezi Josefinou Kounicovou a Zemským soudem pro civilní věci odd. VII v Praze, 16.3.1916.

¹⁰² Tamtéž, folio 11, korespondence mezi advokátem JUDr. Janem Rennerem a Josefinou Kounicovou, 9.3.1926.

¹⁰³ Tamtéž, folio 8-11, nedatovaný opis korespondence Josefiny Kounicové s Josefem Pálffym a Zemským soudem pro civilní věci v Praze.

¹⁰⁴ Tamtéž, folio 73, korespondence advokáta JUDr. Emanuela Slabého s Josefinou Kounicovou. 23.5.1927.

kteřé jí nedovolili vzdělavat se pod zástěrkou jejího chabého zdraví a očekávání brzké smrti. Přestože Josefína získala jisté vzdělání poskytnuté ze strany Václava Kounice, nemohlo se vyrovnat plnohodnotnému hospodářskému studiu jako bylo například to, které absolvoval ve svém mládí sám hrabě Kounic. Po jeho smrti ve 20. a 30. letech, prakticky až do smrti Josefíny Kounicové v roce 1961, stále existovaly propastné rozdíly v postavení muže a ženy. Myslím si, že je tedy na místě vyzdvihnout její schopnosti v oblasti péče o majetek. Spravovala zámek Obora a byla si plně vědoma svých práv na statky po svém zesnulém muži. Snažila se získat vše, co jí náleží. S památkou na hraběte Kounice spravovala jeho majetky, dokud to bylo možné. Ať už se jednalo o zámek Obora, pozemky či její vlastní domy. Navíc většina žen by v takovém případě, tedy ovdovění po zámožném muži, řešila situaci brzkým sňatkem, který by její starosti okolo správy majetku přenesl na nového manžela. Ale Josefína se již nikdy znovu nevdala. Po smrti Václava jí bylo 32 let, byla inteligentní a pohledná. Neměla o nápadníky nouzi. Z většiny mužů se ale vyklubali podvodníci prahnoucí po hraběččiných penězích nebo podivíni. Například jeden muž se ujímal o Josefíninu ruku, jen protože mu připomínala herečku, do které byl nešťastně zamilován.¹⁰⁵ Ačkoliv žila hraběnka sama a značnou část jejího času zabírala správa majetku, vyhradila si také chvíle pro sebe, které ráda trávila cestováním. To ji těšilo i za života Václava Kounice. Tehdy však společně navštěvovali spíše bližší místa v Rakousko–Uhersku, protože kvůli Václavově práci nebo jeho zdraví často nemohli cestovat déle. Ve 20. a 30. letech 20. století procestovala hraběnka téměř celou Evropu.¹⁰⁶

---

¹⁰⁵ KOLIBOVÁ, O.: *Žena na pomezí stavů*, s. 39.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 41.

7. Zámeček Obora v období 1939-1945

7.1 Německá správa a ilegální partyzánská činnost

Období druhé světové války představovalo počátek konce zámečku Obora. Hned na začátku války nechala Josefína Kounicová zámeček z bezpečnostních důvodů uzavřít. Sama žila v této době v Brně. Roku 1940 byla na zámeček uvalena nucená německá správa, která trvala až do osvobození. Obora za války sloužila jako strážní stanoviště a protiletectká hláska německé armády. Němci bydleli v nedalekých vesnicích a objekt vyžívali pouze příležitostně. I přes německou správu dohlížel na zámeček až do roku 1946 český správce,¹⁰⁷ hajný Josef Kučera.¹⁰⁸ Zde žil se svou manželkou Marií, rozenou Hložkovou a jejich malou dcerou Marií. Právě paní Marie Kučerová později popisuje tyto události ve svých pamětech. Obecně se toho k zámečku Obora v období druhé světové války mnoho nedochovalo. Proto jsou paměti paní Kučerové důležitým pramenem k událostem tohoto období. Marie Hložková se narodila 27. ledna 1915 v Boršicích u Blatnice nedaleko Uherského Hradiště. Byla poslední ze šesti dětí. Její otec Tomáš Hložek byl rolníkem, její matka Apolonie, rozená Krhovská, se starala o domácnost. Marie Hložková před sňatkem pracovala jako pomocnice, nejprve v obci Maršov a poté v Uherském Brodě. V listopadu 1937 se provdala za hajného Josefa Kučera taktéž v Uherském Brodě.¹⁰⁹ Kučerovi žili nejprve v hájence nedaleko zámečku č. p. 55. Na zámku žil touto dobou druhý hajný s rodinou, Josef Ondra. Rodiny se společně domluvily, že si byty vymění, aby měli synové Ondrových kratší cestu do školy. Dcera Kučerových byla v té době ještě hodně malá, do školy zatím nechodila, proto jim záměna příbytků nevadila.¹¹⁰ Později až Marie dosáhla školního věku, odmítli se Ondrovi nastěhovat zpátky na zámek a malá Marie musela do drslavické školy chodit sama. Podle matričních záznamů měli Kučerovi v listopadu 1940 dvojčata, holčičky Annu a Ludmilu, bohužel však zemřely při porodu.¹¹¹ Roku 1942 se jim narodila dcerka Jindřiška. V roce 1945 zemřela krátce po narození další z jejich dcer,

---

¹⁰⁷ TOMEČEK, R.: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*, s. 58.

¹⁰⁸ Naroděn 13.8.1909 v Maršově u Uherského Brodu, jeho rodiče byli domkař František Kučera a Anna, rozená Jahodová.

¹⁰⁹ MZA Brno, fond Uherský Brod, Matrika oddaných 1921-1940, číslo knihy 12184, svazek IX., folio 290. In: <https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/10805?image=216000010-000253-003377-000000-012184-000000-00-B00233-02910.jp2> [cit. 18.6.2022].

¹¹⁰ SLADKÁ, Elen: Zámeček Pepčín. Brodský zpravodaj, č. 5, březen 2002. In: https://www.ub.cz/bz/archiv/02_05/bz0205.htm [cit. 18.6.2022].

¹¹¹ MZA Brno, fond Hradčovice, Matrika zemřelých 1867-1949, číslo knihy 11565, svazek III., s. 200. In: <https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/11055?image=216000010-000253-003377-000000-011565-000000-00-B01082-01020.jp2> [cit. 18.6.2022].

také jménem Ludmila.¹¹² Následujícího roku se Kučerovým narodila dcera Libuše. Poslední dítě měli roku 1951 a to dceru Anežku.¹¹³

Zámeček Obora byl skvělým strategickým bodem. Pro Němce byla důležitá jeho věž, z níž bylo viditelné i vzdálené okolí. Ve zdejším kopcovitém prostředí Bílých Karpat je mnoho lesů, dřív jistě o dost hustějších než dnes. Tento terén se ukázal jako vhodný pro partyzánskou činnost. Přestože centrum partyzánského odboje se soustřeďovalo především na Bojkovicku, konkrétně v obci Slavkov, působili partyzáni i v polesí Obora. V září roku 1944 se zde mezi Vlčnovem a Drslavicemi zformoval tzv. Hansův oddíl, jehož hlavními protagonisty byli Antonín Michalčík, zvaný Hans, a později Dmitrij Kuriněnko.¹¹⁴ Tento oddíl byl formálně veden jako součást I. oddílu Slavkov, přestože vyvíjel vlastní činnost. Michalčík se z počátku ukryval ve Vlčnově u svého známého kováře. Postupně se k němu začali přidávat podobně smýšlející muži, dezertéři z Říše či hledaní z různých důvodů nebo také obyčejní obyvatelé okolních vesnic. Tito muži požádali hajného Josefa Kučera o možnost pobývat na katastru polesí Obora. Plánovali zde vykopat bunkr pro budoucí partyzánskou činnost. Hajný Kučera souhlasil a pomohl mužům najít vhodné místo blízko potoka. Navíc jim poskytl dříví na stavbu. Bunkr měl asi 4 x 6 m. Byl pokryt hlínou, mechem, keříky a okolo byly vysázeny mladé břízky. Úkryt partyzánů musel působit nenápadně, protože tento les často kontrolovali četníci z Vlčnova za doprovodu německých vojáků. Partyzáni se schovávali nejen v bunkru, ale i v širokém okolí. Například u známých v okolních vesnicích či v různých netrvale obydlených objektech jako byly chlévy, chaty, místní boudy okolo polí apod. Kučerovi partyzánům všemožně pomáhali. Jak z hlediska zásobování, tak i případného krytí. V prosince 1944 se v Oboře konal hon, kterého se účastnili představitelé německé správy. Hajný Kučera partyzány varoval a jejich úkryt navíc přikryl spadáním listím. Partyzáni zůstali v utajení. Počet partyzánů se často měnil, někteří odcházeli jinam, ale jiní zase přicházeli za účelem úkrytu nebo partyzánské činnosti. Kvůli bezpečnosti neznali Kučerovi jejich pravá jména. Od října 1944

---

¹¹² MZA Brno, fond Hradčovice, Matrika zemřelých 1867-1949, číslo knihy 11565, svazek III., s. 214. In: <https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/11055?image=216000010-000253-003377-000000-011565-000000-00-B01082-01090.jp2> [cit. 18.6.2022].

¹¹³ POLÁKOVÁ, Miroslava: *Měli odvahu žít. Odboj na Uherskobrodsku v letech 1939-1945. II. svazek*. Praha, 2018, s. 1046.

¹¹⁴ Dmitrij Kuriněnko (14. 4. 1917-1945), velitel partyzánského oddílu Slavkov a zároveň celé skupiny Jan Žižka, která operovala na konci 2. světové války v okolí Uherského Brodu. Původním povoláním učitel. Od roku 1944 žil v ilegality jako uprchlík ze zajateckého tábora v Německu. Za dosud nevyjasněných okolností zahynul v posledních dnech války, pravděpodobně při výbuchu protitankového granátu, ve vlčnovských búdách po jednání Revolučního národního výboru z Vlčnova a Uherského Brodu.

se k pomoci partyzánům přidala Kučerova neteř Květa, která se později stala spojkou mezi slavkovským I. oddílem a II. partyzánským oddílem v Oboře.¹¹⁵

Zlomovým bodem pro Hansův oddíl bylo přijetí ruského uprchlíka ze zajateckého tábora Dmitrije Lavrentěviče Kuriněnka v listopadu 1944. Do té doby se názorově nejednotný oddíl neodhodlal k větším akcím. Kuriněnko byl zkušený frontový voják. Místní se mu znalostmi nemohli ani zdaleka vyrovnat. Stal se tak novým velitelem Hansova oddílu a navrhoval skupinu co nejdříve vyzbrojit. Právě o vyzbrojení skupiny již dříve se někteří z partyzánů snažili, ale naráželi na odpor Michalčíka. Kuriněnko byl skvělým vůdcem. Stmeloval partyzány i osoby jim napomáhající. Uvědomovali si díky němu společného nepřítele. Navíc muže připravoval a vedl do akce. Hlavní prioritou oddílu bylo tedy stále získat zbraně, což bylo velice obtížné. Většinou se jim zbraní dostávalo pouze po kusech od obyvatel okolních obcí. Navíc v lednu 1945 se Němcům podařilo odhalit partyzánskou skupinu v nedalekých Míkovcích. Následně na to, někteří z obyvatel Vlčnova upozornili na zdejší partyzánskou činnost. Dne 2. února 1945 přijelo do Vlčnova Einsatzkommando z Uherského Brodu hledat partyzány. Nikoho však nenašli a pouze zdemolovali jednu z místních chat. Tato událost byla však velkou ránou pro místní ilegální činnost a bylo jasné, že po tomto zátahu nemohou v Oboře setrvávat. Začali tak plánovat přesunutí oddílu na Valašsko. Tento přesun se však nikdy neuskutečnil. Oddíl se začal rozpadat, partyzáni se rozptýlili do okolí. Část z nich s ilegální činností úplně skončila. Antonín Michalčík se pokoušel zbytek svého oddílu přiřadit ke slavkovské skupině. Ta s touto akcí souhlasila, ale nechtěla přijmout právě Michalčíka, který se ukázal jako nevyrovnaný a nebezpečný pro ilegální činnost. Slavkovský oddíl rozhodl, že Antonín Michalčík, zvaný Hans, musí být zničen. Vyhrožoval členům své skupiny i Kuriněnkovi zabitím. Vyhrožoval také slavkovskému Revolučnímu národnímu výboru udáním gestapem. Kromě toho vyhrožoval gestapem řadě dalších. Jeho chování bylo nezodpovědné a nebezpečné pro ostatní. Antonín Michalčík byl tak zastřelen nedaleko Obory 3. března 1945.¹¹⁶ Zda bylo zabití zakládajícího člena Hansova oddílu opravdu nutné nelze posuzovat z dnešního pohledu. Zpočátku měl Michalčík čisté úmysly. Chtěl bojovat proti velkému společnému nepříteli, ale očividně nebyl psychicky schopen vést v takových podmínkách ilegální skupinu. Po exhumaci Michalčíkova těla za účelem řádného pochování

---

¹¹⁵ POLÁKOVÁ, M.: *Měli odvahu žít. Odboj na Uherskobrodsku v letech 1939-1945. II. svazek*, s. 743-753.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 776.

bylo zjištěno, že byl nečekaně střelen zezadu. Jeho smrt tak tedy patří k nevyjasněným událostem ve vypjatém období druhé světové války.¹¹⁷

Se smrtí svého zakladatele se oddíl rozpadl už nadobro. Ti, kteří s jeho smrtí nesouhlasili odešli. Kuriněnkovi se podařilo přemístit stávající partyzány do okolí Slavkova již v únoru 1945. Sám však příležitostně navštěvoval Kučeru v Oboře. Na jednu z takových návštěv vzpomíná paní Kučerová ve svých pamětech, kdy přišli Oboru zkontrolovat opět Němci s četníky. V té době se v chlévech a na půdě hospodářských budov schovávalo přes čtyřicet partyzánů. Naštěstí však znovu zůstali neodhaleni. Jednou při další podobné návštěvě spal Dimitrij Kuriněnko přímo na Oboře v bytě Kučerových. Když chtěli policisté po paní Kučerové identifikaci tohoto muže, uvedla, že se jedná o jejího bratra, který pracuje u dráhy a přišel se k nim pouze vyspat. Ani při této návštěvě Němci nebyl Kuriněnko odhalen.¹¹⁸

7.2 Konec války na zámku Obora ve vzpomínkách Marie Kučerové

Paní Marie ve svých vzpomínkách zachycuje také konečnou fázi druhé světové války a s ní spojený přechod východní fronty přes Slovácko ke konci dubna 1945. Domnívám se, že nemusím poukazovat na nebezpečí, kterému se Kučerovi vystavovali skrze napomáhání partyzánské činnosti. Prokázali tak obrovskou statečnost a pevnou vůli i v těžkých časech protektorátu. S koncem války však nebezpečí nezmizelo. Přechod fronty sebou nesl mnohá rizika. Paní Kučerová vzpomíná na agresivní chování ruských vojáků na Oboře. Zpočátku chtěli, aby jim paní Kučerová uvařila. Když zjistili, že žádné maso nemají, vrhali nemravné pohledy na paní Kučerovou a snažili se jejího manžela opít nebo ho poslat koupit maso do vsi. Paní Kučerová však pochopila oč vojákům jde a běžela proto do Vlčnova pro pomoc. Mezitím se vojáci pohádali s panem Kučerou, který z bytu také utekl. Krátce na to se navrátili a vojáci už byli pryč a zanechali v bytě velký nepořádek.¹¹⁹

Ruští vojáci si dělali bunkry v lese. Důstojníci obývali hájenku a jeden bydlel i u Kučerů. Často se tedy pohybovali přímo na zámku, který podobně jako Němci využívali jako pozorovatelnu. Ti si při svém odchodu odnesli, co se jim zlíbilo nebo hodilo. Nábytek, umyvadla i obrazy... Ale byli to právě rudoarmějci, kteří sídlo poničili nejvíce. Paní Kučerová vzpomíná, jak si z drahých koberců dělali podložky do aut. Po jídle vzácné talíře nemyli, ale vyhazovali je do lesa. V parčíku pálili drahý nábytek. Navíc bylo deštivé počasí, takže

---

¹¹⁷ POLÁKOVÁ, M.: *Měli odvahu žít. Odboj na Uherskobrodsku v letech 1939-1945. II. svazek*, s. 776.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 780.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 1017.

co neponičili úmyslně, umazali blátem.¹²⁰ Právě kvůli škodám způsobeným válkou se Kučerovi ze zámku odstěhovali. Paní Kučerová tvrdí, že Josefína Kounicová měla jejímu muži za zlé, že nechal vojáky, aby sídlo poničili. Nebylo však možné vojáky zastavit. Podle paní Kučerové bylo v této době na Oboře přes 300 Rusů. Přestože byl pan Kučera hajným a o sídlo se měl starat. Kladení odporu ozbrojeným mužům by mohlo stát život nejen ho, ale i jeho rodinu.¹²¹ K devastaci objektu přispěli i místní z okolních vesnic, kteří se k válečnému rabování také přidali.

---

¹²⁰ SLADKÁ, Elen: Zámeček Pepčín. Brodský zpravodaj, č. 5, březen 2002. In: https://www.ub.cz/bz/archiv/02_05/bz0205.htm [cit. 18.6.2022].

¹²¹ POLÁKOVÁ, M.: *Měli odvahu žít. Odboj na Uherskobrodsku v letech 1939-1945. II. svazek*, s. 1051.

8. Zámeček Obora od poválečné doby do svého zboření v roce 1981

8.1 Poválečné škody

Stejně jako mnoho jiných osob měla Josefína Kounicová nárok na proplacení škod způsobených válkou. Taková řízení byla velmi zdoluhavým procesem. Byly požadovány detailní soupisy všech závad a ztrát, často vyhotovovány odborníky. Poškozený často žádal po státu velmi vysoké částky, proto bylo nutné vše důkladně prošetřit. První doložená zpráva o válečných škodách psaná Josefínou Kounicovou pochází ze září 1945. Jednalo se zatím pouze o škody v polesí Obora. Největší ztráty tvořilo vykácení borového lesa, a to téměř 77 000 korun. Dále byla také vystřílena zdejší zvěř, konkrétně 25 kusů srnek a srnců a 60 kusů bažantů, jejichž cena byla asi 24 000 korun. Velkou škodu činilo také poškození plotu kolem lesa, a to téměř v ceně 39 000 korun. Zbytek tvořily menší závady jako ukradené tyče a zničená brána do lesa. Celková výše škod činila tedy 164 778 korun.¹²²

Další soupis ze dne 20. července 1946 zaznamenává odcizené a poškozené vybavení zámku Obora. Soupis nezahrnuje drobné věci jako sklo, porcelán a předměty, které byly uloženy uvnitř nábytku. Seznam je i přesto velmi podrobný. Obsahuje předměty ze všech místností. A to z ložnic, salonu, budoáru, atriá, jídelny i hostinských pokojů, pokojů ve věži i kuchyně. Němci, rudoarmějci a místní ukradli a zničili prakticky všechno. Nábytek, obrazy, koberce, světla, sbírku paroží... Dle odhadu soudního znalce stolařských věcí se jednalo o škodu ve výši 950 000 korun.¹²³

Dne 8. srpna 1946 zaslala Josefína Kounicová Okresnímu národnímu výboru v Uherském Brodě kompletní vyčíslení válečných škod v objektu zámku i polesí. Škody činili 1 114 778 korun.¹²⁴ Na to reaguje Zemský národní výbor v Brně dne 6. srpna 1947: „*Vyloupený inventář v zámku „Obora“ není dosvědčen aspoň 2 svědky. Udání úhrné ceny nestačí. Třeba každý jednotlivý předmět označit cenou a kdy byl pořízen.*“¹²⁵

---

¹²² MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 5327, folio 15, Ztráty polesí Obora – Drslavice způsobené válečným tažením v dubnu a květnu 1945, 27.9.1945.

¹²³ Tamtéž, folio 10-11, Odcizený inventář nábytku a zařízení v zámku Obora u Uherského Brodu po vyloupení na jaře 1945, 20.7.1946.

¹²⁴ Tamtéž, folio 12, korespondence Josefíny Kounicové ONV v Uherském Brodě, 2.8.1945.

¹²⁵ Tamtéž, folio 9, korespondence ZNV v Brně ONV v Uherské Brodě, 6.8.1947.

V roce 1948 přibýly Josefíně další starosti, a to splacení dluhu z daně z majetku za období druhé světové války. Ten činil částku ve výši 592 120 korun.¹²⁶ Tolik peněz nebyla Josefína schopna splatit najednou. V období druhé světové války byly všechny její výdělečné statky pod německou správou. Požádala proto odklad splacení dluhu, což jí bylo i umožněno.¹²⁷ Se vším tím však souvisela hromada vleklých úředních řízení. Potvrzení válečných škod se tak hraběnka dočkala až 3. listopadu 1949.¹²⁸ Josefíně Kounicové bylo nakonec vyplaceno pouze 50 000 Kčs, což bylo usneseno potvrzením Ústředního národního výboru města Prahy ze dne 21. listopadu 1951.¹²⁹ Domnívám se, že se jednalo spíše o částečné proplacení již uhrazených oprav statku v Prakšicích, protože v listopadu 1951 byla Josefína Kounicová nucena předat zámeček do státní správy. Nemohla tyto peníze použít na opravu objektu, který již nevlastní. Je tedy zřejmé, že se po válce Josefína dostala do velkých finančních potíží. Kromě Obory vlastnila Josefína také okolní pozemky a již zmíněný statek v Prakšicích, který byl válkou fatálně poničen. Za nízké odškodnění nemohla splatit dluh ani opravit válečné škody na svém sídle, které tak chátralo dál.

Kromě škod na nemovitém majetku měla Josefína také řadu dalších problémů. V poválečném zmatku jí byl zabaven její osobní vůz, který používala k přepravování se mezi Uherským Brodem, Prakšicemi i Oborou.¹³⁰ Se zničením jejího majetku se objevily i psychické a zdravotní problémy, které ji doprovázely až do konce života. Rozptýlením jí byla jednání ohledně brněnských Kounicových kolejí. Kromě paláce, který manželé darovali brněnskému studentstvu, byly ve dvacátých letech ve jménu hraběte vybudovány studentské koleje. Místo, které mělo sloužit jako azyl pro studenty se v období druhé světové války stalo střediskem násilí a smrti. Němci koleje využívali jako věznici a později i popraviště. Dodnes není znám přesný počet obětí, které zde přišly o život.¹³¹ Po válce se Josefína poprvé ukázala na veřejnosti právě 21. listopadu 1945 na mezinárodním sjezdu studentstva v Praze, kde se připomínalo uzavření vysokých škol 17. listopadu 1939. Zde se také řešilo, jak by se mělo s kolejemi naložit.

---

¹²⁶ MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 5327, folio 5, korespondence mezi advokátskou kanceláří JUDr. Jana Rennera v Uherském Brodě a Josefínou Kounicovou, 12.1.1948.

¹²⁷ Tamtéž, folio 13, korespondence mezi Exekucním oddělením Berní správy II. a Josefínou Kounicovou, 7.12.1948.

¹²⁸ Tamtéž, folio 1, potvrzení ZNV v Praze požadavku Josefíny Kounicové o přihlášení válečných škody, 3.11.1949.

¹²⁹ Tamtéž, folio 2, potvrzení Ústředního národního výboru města Prahy o vyplacení 50 000 korun na opravu válečných škod Josefíně Kounicové, 21.11.1951.

¹³⁰ MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 5328, folio 9-10, korespondence mezi Josefínou Kounicovou a Ministerstvem zemědělství, 8.10.1948.

¹³¹ VAŠEK, F. - ČERNÝ, V. - BŘEČKA, J.: *Místa zkopaná krví: Kounicovy studentské koleje v Brně v letech nacistické okupace 1940-1945*. Brno. Archiv města Brna, Moravské zemské muzeum, 2015, s. 616.

Existovala myšlenka zřízení památníku nebo obnovení kolejí jako ubytovacího zařízení, kterých byl v té době velký nedostatek. Proto bylo rozhodnuto právě o druhé možnosti na jejíž realizaci se Josefína značně podílela. Její spolupráce se Spolkem Kounicových kolejí bohužel brzy skončila. Po roce 1948 byly koleje znárodněny a spolek tak přestal existovat.¹³²

8.2 Zestátnění sídla Obora

Od 11. července 1947 byl schválen zákon o revizi prvorepublikové pozemkové reformy. Jednalo se zejména o majetek, který v době první republiky unikl záboru a zůstal v držení svých majitelů. Tento zákon předpokládal po zabrání půdy vyplacení peněžní náhrady, které ve většině případů nikdy poskytnuty nebyly. Dále od 21. března 1948 platil zákon o nové pozemkové reformě, který nařizoval zestátnění zemědělské půdy nad 50 ha. Z těchto zákonů vyplývá, že Josefína Kounicová nemohla být nadále majitelkou celé Obory a Prakšic. Josefína v opisu psaní ze dne 15. dubna žádá o možnost ponechání obou statků v celku. Přeje si, aby byly pozemky darovány Kounicovým kolejím, tak jak si přál před smrtí její muž.¹³³ Pozemky měly být studentstvu darované v roce 1948 na stoleté výročí Kounicova narození a čtyřicetileté výročí od založení kolejí.¹³⁴ Žádosti manželů Kounicových nebylo vyhověno a zámeček tak tomuto účelu nikdy nesloužil.

V říjnu 1948 došlo k zabrání půdy v Prakšicích a Oboře a jejímu následnému předání SLS, tj. podnik Státní lesy a statky. Přičemž Josefíně bylo umožněno ponechat si 50 ha půdy. Následně žádala o možnost užívat studny a vodní potrubí, vedoucí přes zestátněný majetek. SLS naopak žádaly o možnost využívat nezestátněné cesty a povinnost majitelky spravovat oplocení na nezestátněném území, aby tak byla zachována jeho celistvost.¹³⁵ Setrvání těchto majetků ve vlastnictví Josefíny Kounicové potvrdilo Ministerstvo zemědělství dopisem ze dne 11. června 1949. V něm bylo uvedeno, že může dojít k dalšímu zestátnění půdy, pokud to bude potřeba.¹³⁶ A k tomu také došlo. Dne 13. března 1950 přichází další usnesení Ministerstva zemědělství a dochází tak k zabrání další části půdy.¹³⁷

---

¹³² KOLIBOVÁ, O.: *Žena na pomezí stavů*, s. 43.

¹³³ MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 5319, folio 3, prohlášení o převzetí pozemků Josefíny Kounicové na základě pozemkové reformy, 15.4.1948.

¹³⁴ MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 5325, folio 72-73, korespondence Ministerstva zemědělství s Josefínou Kounicovou, 13.4.1949

¹³⁵ MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 5319, folio 40-46, zápis o převzetí lesních hospodářství v Prakšicích a Oboře, 2.10.1948

¹³⁶ Tamtéž, folio 48-51, korespondence Ministerstva zemědělství s Josefínou Kounicovou, 11.6.1949.

¹³⁷ Tamtéž, folio 44-47, korespondence Ministerstva zemědělství s Josefínou Kounicovou, 13.3.1950.

Klíčovým dokumentem byl dopis ze dne 26. června 1950, kterým začíná jednáním o zestátnění zámecké budovy. Ministerstvo zemědělství uvádí, že zámek i přilehlý park jsou nemovitostmi vyžadující zvýšenou ochranu. Ministerstvo argumentuje, že kvůli zabránění zemědělských pozemků nemá Josefína Kounicová dostatečné zisky, aby byla schopna objekt zabezpečit. *„Proto ministerstvo zemědělství, přihlížejíc k těmto změněným poměrům, musí předem zabrániti takovému ohrožení památek, jichž poškození, po případě zkáza by se mohly státi nenapravitelnými a učiniti přísl. opatření z moci úřední. Proto rozhodlo, aby ponechání takových památných a význačných objektů vlastníkům v revisi bylo zrušeno a aby tyto objekty byly přiděleny kvalifikovaným subjektům, které zaručují jejich ochranu a řádné udržování lépe než dosavadní vlastník.“*¹³⁸ Toto usnesení se stalo osudným nejen zámečku Obora, ale i řadě dalších objektů. Tímto rozhodnutím započala dlouhá léta zanedbávání sídla doprovázené nekonečnými pokusy o jeho záchranu.

V červenci 1950 Josefína zjistila, že do záboru spadá i lesní parcela, která ji měla být dle předešlých jednání ponechána a nikterak nesouvisí se zámeckým komplexem. Snažila se proto zajistit její ponechání.¹³⁹ Dne 1. listopadu 1950 doložila Josefína Kounicová prohlášení o vyrozumění záboru zámeckého komplexu. Zároveň bývalá hraběnka uvedla řadu argumentů k ponechání výše zmíněné sporné parcely přímo nenáležící k zámku v jejích rukou:

„Dodávám, že část lesa na parcele č. 712/2 okolo zámku jsem si vyžádala v roce 1948 do přídělu jen proto, že je pro mě stejně památná jako zámek sám. Zámek byl totiž založen a vybudován zakladatelem Kounicových studentských kolejí českých vysokých škol v Brně JUDr. Václavem Kounicem, a to jen pro letní pobyt. Bylo to nejmilejší jeho sídlo a shromáždil zde vzácné umělecké památky, obrazy a předměty, a velkou knihovnu a jedinečnou sbírkou rukopisných dokladů a korespondencí z let jeho poslaneckého a veřejného působení v letech sedmdesátých až devadesátých minulého století, kdy se stýkal s nejpřednějšími českými vlastenci, spisovateli a veřejnými činiteli. Bylo mým úmyslem zachovati zámek s jeho vzácným obsahem v původním stavu jako památkové museum pro Kounicovy studentské koleje v Brně a jako součást muzea J. A. Komenského v Uher. Brodě, což však zpusťošení a vyplenění všeho zařízení a památností v r. 1945 stalo nemožným. Chtěla jsem zámek co možno znovu zříditi, ale bohužel vývojem věci

---

¹³⁸ MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 5319, folio 41-43, korespondence Ministerstva zemědělství s Josefínou Kounicovou, 26.6.1950.

¹³⁹ MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 5320, folio 37-38, korespondence KNV v Gottwaldově a Josefíny Kounicové, 19.7.1950.

s ztrátou potřebných prostředků bylo mi v tom zabráněno. Zůstalo proto v zámku všechno tak, jak bylo po zničení v r. 1945. Po vrácení velkostatku z vnucené správy v r. 1945 obětovala jsem všechny volné prostředky na opravu dvora v Prakšicích, který byl při válečných událostech těžce poškozen a částečně vyhořel. Na opravy v zámku dalších prostředků bohužel nebylo, neboť jsem neobdržela žádné náhrady za válečné škody, třebaže jsem o příspěvek žádala. S hlubokou bolestí a lítostí předávám proto zámek v tom smutném stavu, v jakém je nyní.“¹⁴⁰

Jsem si jistá, že tato slova pokání nebyla pouhým ospravedlněním zanedbání sídla, ba dokonce snad nějaké snahy o navrácení objektu do své správy. Je patrné, že Josefína k objektu chovala hluboké city. Vždyť to byl od hraběte dar na důkaz jeho lásky. Byla to jedna z mála památek, která jí po něm zbyla. Je logické, že se nejprve snažila opravit statek v Prakšicích, který by jí přinášel zisky. Následně by je pak užila na opravu zámku a realizaci již zmíněných plánů. Díky vlně znárodnění však nebylo možno tento plán uskutečnit. V této době Josefína ještě věřila, že státní správa zámek uvede do předválečného stavu. Žádala také o možnost příležitostně pobývat v jednom ze zámeckých pokojů, který by zařídila historickým nábytkem, v té době uloženým v uherskobrodském muzeu. Hraběnce bohužel opět nebylo vyhověno a zámek chátral i nadále.¹⁴¹

Na základě usnesení Krajského národního výboru v Gottwaldově ze dne 28. března 1951 mělo dojít k přenesení zámku Obora do státní správy.¹⁴² Na to reagovala Josefína psaním, ve kterém se omlouvá a následně oznamuje svou nepřítomnost při předávání zámku zapříčiněnou její nemocí. Zastupovat ji zde má její přítelkyně Anna Chválková.¹⁴³ Žádá také, aby jí bylo v budoucnu po jejím uzdravení umožněno vystěhovat zbylé vybavení.¹⁴⁴ Objekt byl tak tohoto data oficiálně předán do rukou ministerstva zemědělství. Následně pak KNV v Gottwaldově, a nakonec ONV v Uherském Brodě.¹⁴⁵

---

¹⁴⁰ MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 5320, folio 26-27, prohlášení Josefíny Kounicové k rozhodnutí o zabrání zámku Obora, 1.11.1950.

¹⁴¹ MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 5319, folio 26-27, prohlášení Josefíny Kounicové k rozhodnutí o zabrání zámku Obora, 1.11.1950.

¹⁴² Tamtéž, folio 17, korespondence mezi KNV v Gottwaldově a ONV v Uherském Brodě.

¹⁴³ Anna Chválková rozená Vaněčková dne 19. září 1908 v Uherském Brodě. Její otec František Vaněček byl tesařským dělníkem v uherskobrodském pivovaru Františka Janáčka. Její matka Františka, roz. Dvořáková se starala o domácnost. Anna byla prostředním dítětem Chválkových. Měli ještě staršího syna Jaroslava, nar. 1903 a mladšího Františka, nar. 1913. V květnu 1932 se Anna Vaněčková provdala za Antonína Chvála, cukrářského pomocníka z Uherského Brodu. Anna Chválková zemřela 3.7. 2001.

¹⁴⁴ MZA Brno, fond G 436, Rodinný archiv Kouniců, inv. č. 5326, evid. č. 5319, folio 18, korespondence Josefíny Kounicové a KNV v Gottwaldově, 3.9.1951.

¹⁴⁵ Tamtéž, folio 21-24, zápis ONV v Uherském Brodě, 6.4.1951.

Josefína Kounicová jednala s Krajským národním výborem v Gottwaldově i nadále. Dne 24. dubna 1951 poslala ještě několik dopisů. V jednom psaní připomíná již dříve zmíněný záměr ponechat zámek pro potřeby studentů Kounicových kolejích. Zde se zmiňuje o plánované možnosti zřízení ozdravovny. A žádá, zda by jí bylo v budoucnu poskytnuto tuto ozdravovnu využívat. Připomíná také prosbu o možnosti využívat jeden z pokojů, jak již zmiňovala dříve.¹⁴⁶ Je důležité si uvědomit, že Josefína Kounicová byla v této době nemocná a psychicky vyčerpaná. V té době jí bylo sedmdesát let. Vleklé byrokratické řízení o její právem náležití majetek tak jistě jejímu zdravotnímu stavu nepřidal.

8.3 Snahy o opravu sídla v 50. letech

Josefína Kounicová nebyla jediná, která vnímala historickou i památnou hodnotu sídla. V září 1951 poukázal Ing. Stanislav Todt¹⁴⁷ na kritický stav zámeckého areálu listem ONV v Uherském Brodě. Jedná se tedy o dobu čtyř až pěti měsíců po zestátnění a předání správy zámku do péče ONV Uherský Brod. Pan inženýr Todt upozorňuje na rozbitá garážová vrata, skrze které je volný přístup do zámecké budovy. Dále poukazuje na již vzniklé škody a varuje před vznikem dalších. Navrhuje opravit vrata a rozbitá okna, aby tak bylo zabráněno dalšímu rabování a ničení objektu. K psaní přikládá také technický popis budovy, ve kterém uvádí, že sídlo je stavebně zachovalé a stabilní. Pro ubytovací prostory pro studenty je naprosto vhodné díky svému kruhovitému tvaru a čistému lesnímu prostředí. Objekt by byl schopen pojmout až 100 studentů. Oprava a přestavba místností by nebyla nijak značně nákladná, pokud budou opraveny vnější závady jako protékající střecha. Pan inženýr Todt odhaduje cenu nutných oprav a úprav pro zřízení studentské ubytovny na 3 660 000 korun, přičemž jenom oprava silnice a venkovních dlažeb by stála 2 000 000 korun. Značně nákladná by byla také oprava elektrického vedení a zřízení koupelen, toalet a nové kuchyně.¹⁴⁸

O asi čtrnáct dní později píše pan Todt ONV v Uherském Brodě znovu, protože pro zabezpečení objektu zatím výbor vůbec nic neudělal a došlo tak dalšímu poškození. Následně dne 6. října 1951 kontaktuje uherskobrodského konzervátora Památkového úřadu v Brně

---

¹⁴⁶ Tamtéž, folio 4-7, korespondence Josefiny Kounicové a KNV v Gottwaldově, 24.4.1951.

¹⁴⁷ Ing. Stanislav Todt se narodil 25. října 1890 v Uherském Brodě do rodiny kožešníka Jana Todta jako nejmladší ze sedmi dětí. Jeho matka Antonie, rozená Sedláčková se starala o domácnost. Stanislav Todt byl přítelem Josefiny Kounicové, pravděpodobně trvale pobýval v Praze. Hraběnce pomáhal spravovat její majetek a snažil se o zlepšení upadajícího stavu zámku. Po smrti Josefiny zdědil pár kusů šatstva a nábytku. Zemřel roku 1977.

¹⁴⁸ Národní památkový ústav Brno, Zámek Obora, Drslavice, P82/12, č. 2053, dopisy Ing. Stanislava Todta ONV v Uherském Brodě, 9.září a 11. září 1951.

Vilibalda Růžičku.¹⁴⁹ Upozorňuje jej na neblahý stav sídla a poukázal na laxní přístup ONV v Uherském Brodě, který dle poslední korespondence čeká ve věci zámku Obora na rozhodnutí KNV v Gottwaldově.¹⁵⁰ Od této chvíle měl veškeré jednání ohledně záchrany Obory na starosti pan Růžička. Ten se 14. března 1952 obrátil na Státní památkový ústav v Brně s žádostí o zásáhnutí. Sám místo navštívil a potvrdil již zmiňované škody. Navíc o této věci jednal se zástupci ONV v Uherském Brodě, kteří namítali, že na opravu objektu nemají dost peněz a měl by se jej ujmout Památkový úřad, do jehož kompetence ale zámek nespadal. PÚ proto požadoval po ONV Uherský Brod zabezpečení objektu.¹⁵¹ Tímto započal nekonečný boj Vilibalda Růžičky i PÚ o záchranu zámku.

V květnu 1952 vznikla na základě ONV v Uherském Brodě myšlenka demolice zámečku s účelem použít jeho stavební materiál pro kravíny místních JZD. Pan konzervátor Růžička záhy informuje Ministerstvo školství, věd a umění o historické hodnotě tohoto objektu, jakožto sídla mecenáše Moravy a přítele dělníků. Žádá o zásah ve prospěch zámku, který by mohl mít velký potenciál jako rezervace pro pracující lid.¹⁵² Jelikož stál zámeček ještě dalších 29 let, je tedy patrné, že k demolici nedošlo a MŠVU rozhodlo ve prospěch zámku. Ještě před tímto incidentem mělo o zámek zájem také ředitelství zdejší odborné školy, které zde chtělo ubytovat své učně. Bohužel však neměla škola dostatek financí, a tak přání manželů Kounicových darovat zámek pro studenty zůstalo navždy nevyslyšeno.¹⁵³

Dne 26. května 1952 kontaktoval pan Růžička jménem Památkového ústavu MŠVU znovu. Podle tajemníka MNV v Uherském Brodě za současný stav zámečku může Památkový ústav, protože jej MŠVU neuvedlo do seznamu budov dle článku II. směrnic pro památkovou údržbu. Dle dřívějších předpisů zámeček nespadal pod ochranu PÚ. Dále pan Růžička uvádí, že ONV v Uherském Brodě může nabídnout 20 až 30 tisíc korun na opravu. Navíc odkazuje na nabídku pomoci obyvatel Vlčnova: „*Mimo to v časopise „Naše pravda“ z 24. 5. 1952 objevil se článek: Pomůžete nám při úpravě opuštěného zámečku? V němž svazáci z blízkého*

---

¹⁴⁹ Vilibald Růžička se narodil 7. července 1884 jako nejmladší ze sedmi dětí do rodiny hodináře a radního Václava Růžičky. Vilibald Růžička byl dlouholetým členem místní muzejní společnosti a konzervátorem památkové péče. Mimo to působil celý život jako učitel na místních školách. Kromě historie bylo jeho velkou zálibou hodinářství. Za svůj život zhotovil několik orlojů, jeden z nich je dnes umístěn na místní radnici. Vilibald Růžička patřil k předním osobnostem Uherského Brodu. Publikoval mnoho článků a studií nejen z historie a astronomie, ale zabýval se také politickými, hospodářskými a kulturními problémy Uherskobrodsko. Vilibald Růžička zemřel 12. května 1976. Dnes je po něm pojmenovaná jedna z ulic v Uherském Brodě.

¹⁵⁰ NPÚ Brno Zámek Obora, Drslavice, P82/12, č. 2053, korespondence Ing. Stanislava Todta a konzervátora Vilibalda Růžičky, 6. října 1951.

¹⁵¹ Tamtéž, č. 616, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a Státním památkovým ústavem v Brně, 14.3.1942.

¹⁵² Tamtéž, č. 1016, dopis Vilibalda Růžičky Ministerstvu školství, věd a umění v Praze, 18.5.1952.

¹⁵³ Tamtéž.

Vlčnova se nabízejí k odpracování 100 hodin jako brigáda. Je to ovšem málo, proti tomu, co občané z těžce obce v době válečných událostí ze záměčku odnesli. Přec však objevuje se již zájem zdola o zachránění této budovy.“¹⁵⁴

Dále ve psaní ze dne 28. května 1952 vzpomíná pan Růžička na přebírání části zámeckého inventáře, kdy byl zámek bez větších škod. Jednalo se pouze o zničenou omítku a rozbitá okna. A upomíná na škody vzniklé držbou ONV Uherský Brod a také na další ničení objektu jehož se stal při nedávné návštěvě svědkem: „*V budově pobíhalo na 50 hochů větších i menších, okny vylézali na oplechované střechy a ničili je.*“¹⁵⁵

Z korespondence je jasné, že podle konzervátora památkové péče pana Vilibalda Růžičky zavinil současný stav zámku ONV v Uherském Brodě, protože i přes opakující se apel Památkové ústavu nečinil žádná opatření, která by ničení zámku zabránila: „*Připojuji si k veřejnému zdejšímu mínění a žádám jako konservátor pro státní památkovou péči, abyste na zdejší ONV v tom smyslu podali trestní oznámení, neboť bylo mi jako úřední osobě, ač jsem dotyčným 2 dělníkům vše vysvětlil, násilím zabránili ofotografování bouraného objektu, ač na takové fotografování mám dle úředních směrnic mi dodaných plné právo a nelze mu v tom brániti.*“¹⁵⁶ Na základě doporučení bylo na ONV v Uherském Brodě podáno trestní oznámení.¹⁵⁷

V srpnu 1952 zažádal ONV v Uherském Brně Ministerstvo zemědělství v Praze o finanční úhradu 250 000 korun k provedení nutných oprav na záměčku Obora. Po více než ročním vlastnictví zámku Obora a také po dlouhém apelování Památkového úřadu podnikl ONV Uherský Brod první krok k jeho zabezpečení.¹⁵⁸ Přesto byl zámek dále ničen a drancován, protože byl volně přístupný. Pan Růžička poukazuje na škody vzniklé v období července a srpna jako ukradené umyvadlo a rozkradení částí střechy.¹⁵⁹ Na to reaguje MŠVU dopisem na ONV v Uherském Brodě: „*Po odborné prohlídce objektu, která bude vykonána v druhé polovině září, bude rozhodnuto o zařazení objektu do II. kategorie a jeho využití. Považujeme za samozřejmé, že ONV v Uherském Brodě jako přidělce zařídí s urychlením stálé hlídání*

---

¹⁵⁴ NPÚ Brno Zámek Obora, Drslavice, P82/12, č. 1134, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a Statním památkovým ústavem v Brně, 24.5.1952.

¹⁵⁵ Tamtéž, č. 1328, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a Ministerstvem školství, věd a umění v Praze, 28.5. a 9.6.1952.

¹⁵⁶ Tamtéž, č. 1500, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a Statním památkovým ústavem v Brně, 14.7 a 18.7.1952.

¹⁵⁷ Tamtéž, č. 1526, korespondence KNV v Gottwaldově a ONV v Uherském Brodě, 23.7 a 25.7.1952

¹⁵⁸ Tamtéž, č. 1653, korespondence mezi Ministerstvem zemědělství a ONV v Uherském Brodě, 8.8.1952.

¹⁵⁹ Tamtéž, č. 1770, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a Statním památkovým ústavem v Brně, 30.8.1952.

objektu, aby stavba nebyla vystavena ničení, připomínající zároveň odpovědnost za národní majetek, který lze zachovat především řádným plněním správních povinností.“¹⁶⁰ I přes výhrušná slova MŠVU byl zámek 12. října 1952 ještě v horším stavu.¹⁶¹ Na konci tohoto měsíce byl zámek konečně uznán památkou II. třídy, tedy vhodný k zachování. MŠVU doporučovalo KNV v Gottwaldově, aby si vzal tento objekt pod svou ochranu a staral se o něj.¹⁶²

Prakticky po celý rok 1953 sídlo nadále chátralo a opakoval se stejný scénář. Pan Vilibald Růžička rozeslal další dopisy, ale nikdo neudělal nic proto, aby byl zámeček uzavřen a zabránilo se tak dalšímu ničení. Objekt měl být sice předán do rukou KNV v Gottwaldově, přesto však první náznaky práce na Oboře přišly až na konci roku 1953, kdy měl být zámeček konečně uzavřen. Zabezpečovací práce měly probíhat od 14. prosince 1953. Bylo však potřeba provést nezbytné opravy zámku i na jaro. Na základě další korespondence je zřejmé, že se objekt podařilo alespoň primárně zabezpečit, takže už nedocházelo k jeho devastaci. V tomto období se do věci vložila také Veřejná bezpečnost. Od pana Růžičky si SNB Uherský Brod vypůjčil se slibem rychlého navrácení jeho spisy ohledně Obory.¹⁶³

Na začátku roku 1954 bylo znovu poukázáno na chátrající stav zámečku. Byl sice zabeďněn, aby do něj již nemohl nikdo vniknout, ale stále byl pod tíhou mnoha škod, které jeho stav nadále zhoršovaly. Pan Ing. Stanislav Todt uvědomil o tomto stavu září roku 1953 náčelníka hlavní správy veřejné bezpečnosti pana Jana Janulíka a žádá, aby orgány SNB tuto situaci prošetřily. Zároveň se pan Růžička stále dožaduje navrácení spisového materiálu, jež si uherskobrodská SNB vypůjčila již před mnoha měsíci se slibem brzkého navrácení.¹⁶⁴ V dubnu 1954 zaslal pan Růžička KNV v Gottwaldově přípis z řad místních občanů, kteří navrhují využít zámeček jako rekreační místo pro duševně pracující osoby, tedy umělce. Zároveň si také přejí, aby objekt nesl název Kounicův zámek Obora.¹⁶⁵ V tomto čase informoval Ministerstvo kultury pan inženýr Todt se stejným návrhem využití objektu: „*Se zřetelem na zprávu denního tisku z poslední doby, že bývalý zámek Dr. Václava Kounice ve Vysoké u Příbrami má být věnován pro rekreaci hudebních skladatelů, poněvadž na něm*

---

¹⁶⁰ Tamtéž, č. 1887, korespondence mezi Ministerstvem školství, věd a umění a ONV v Uherském Brodě, 10.9.1952.

¹⁶¹ Tamtéž, č. 2069, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a Statním památkovým ústavem v Brně, 12.10.1952.

¹⁶² Tamtéž, č. 2237, korespondence mezi Ministerstvem školství, věd a umění a Vilibaldem Růžičkou, 23.10.1952.

¹⁶³ Tamtéž, č. 433, 2226, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a Statním památkovým ústavem v Brně, 9.12.1953.

¹⁶⁴ NPÚ Brno Zámek Obora, Drslavice, P82/12, č. 325, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a Statním památkovým ústavem v Brně, 5.2.1953.

¹⁶⁵ Tamtéž, č. 1017, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a KNV v Gottwaldově, 15.4.1954.

*pobýval i skladatel Antonín Dvořák, který jako švagr majitele zámku se v jeho blízkosti i usadil ve vlastním domě, navrhuji, aby zámek v Oboře u Drslavic byl obdobně věnován pro rekreaci národních umělců z řad spisovatelů, básníků a malířů i sochařů.*¹⁶⁶ Dále poukazuje pan inženýr Todt na kontakty hraběte Kounice z řad umělců a kulturně bohatou oblast Slovácka jako vhodné místo pro toto využití.

Při své další návštěvě Obory v dubnu 1954 si pan Růžička jakožto konzervátor PÚ vyžádal klíč k Oboře, který mu ale nebyl vydán, protože údajným správcem objektu byl určen pan František Knedlík z Vlčnova. Měly pro něj být opraveny některé místnosti na zámku, aby zde mohl objekt strážit trvale.¹⁶⁷

Využití Obory jako zázemí pro umělce se ukázalo jako velmi vhodný záměr. V roce 1955 přestal mít o objekt zájem Červený kříž kvůli vzdálenosti místa od měst, se kterými potřebuje charita denní styk kvůli zásobování.¹⁶⁸ V roce 1956 opět z popudů pana konzervátora Růžičky a pana inženýra Todta vzniklo několik stížností na nepřetržité chátrání zámku skrze neprovedení nutných oprav.¹⁶⁹ Následně na to v červnu 1957 proběhla další prohlídka zámku panem konzervátorem Růžičkou za doprovodu mnohých občanů Uherského Brodu a bývalého hlídače zámku pana Františka Knedlíka z Vlčnova. Všichni byli žalostným stavem zámku rozhořeni. Pan Knedlík objekt hlídal pouze od roku 1953 do května 1956. Pobýval sice v opravených místnostech, ale zatékalo do nich kvůli nedbale opravené střeše. Byl mu také snižován plat, původně dostával 260 Kčs měsíčně až do 1. května 1956, kdy byla mzda pozastavena. Dalšího platu se dočkal až v lednu 1957 a to pouze 225 Kčs za celou několika měsíční práci, proto jako hlídač Obory skončil. Pan Růžička ale uvádí, že bez hlídače se objekt neobejde. Navrhuje zámeček náležitě opravit a následně zpřístupnit veřejnosti. Kdy by turisté platili vstupné, což by výdaje za hlídače i za opravu jistě pokrylo. Toto byla skvělá myšlenka, podle zprávy pana Růžičky KNV v Gottwaldově je zámek oblíbenou zastávkou turistů, protože byl viditelný i ze vzdálenějšího okolí. Pokud by se opravilo železné schodiště do věže, mohl by být využíván jako vyhlídka. Poukazuje také na potenciál objektu, protože se o objekt ucházela již řada organizací, ale nikdo neměl dostatek prostředků na jeho opravu.¹⁷⁰

---

¹⁶⁶ Tamtéž, č. 1017, korespondence mezi Ing. Stanislavem Todtem a Ministerstvem kultury, 15.4.1954.

¹⁶⁷ Tamtéž, č. 116, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a KNV v Gottwaldově, 25.4.1954.

¹⁶⁸ Tamtéž, č. 1509, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a KNV v Gottwaldově, 15.7.1955.

¹⁶⁹ Tamtéž, č. 3235, korespondence Vilibalda Růžičky a Ing. Stanislava Todta s KNV v Gottwaldově, 16.5, 13.7 a 3.8.1956.

¹⁷⁰ NPÚ Brno Zámek Obora, Drslavice, P82/12, č. 1858, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a KNV v Gottwaldově, 26.6.1957.

V říjnu 1957 došlo k zásadní události, kdy bylo rozhodnuto o využití zámku Obora. Objekt byl předán do správy Ministerstva vnitra, tedy přímo Vnitřní vojenské bezpečnosti. Bude tak opraven, ohrazen plotem a hlídán vojskem. Následně měl být také zaveden elektrický proud a voda.¹⁷¹ Přestože nebyla vojenská správa ideální pro budovu s památkovým charakterem, jednalo se o důležitý krok vpřed. Někdo měl na zámku celoročně pobývat a spravovat jej, jak tomu mělo být již od zestátnění zámku z roku 1951. Následkem šesti let chátrání vznikla na zámku řada škod způsobená větrem a deštěm. Tedy jakákoliv trvalá správa sídla byla v této době vítaná.

8.4 Zámek Obora v 60. až 80. letech

Od roku 1957 až do roku 1965 byl zámek ve správě Vnitřní vojenské bezpečnosti. Konkrétně se o něj staral útvar 4260, který jej využíval nejprve jako ubytovnu pro vojáky a poté muniční sklad.¹⁷² Vzhledem k nedostatku pramenů vztahujících se k novějším dějinám zámku Obora čerpám zejména ze svého rozhovoru s pamětníkem Antonínem Koničkem,¹⁷³ který zde absolvoval povinnou vojenskou službu v letech 1959–1961. Vzpomíná, že v tomto období již uvnitř zámku nebylo žádné vybavení ani výzdoba. Vojáci se na Oboře pravidelně střídali a byli sem dopravováni auty z posádky v Uherském Brodě. Pan Koniček si pamatuje zámek už jen v dosti poničeném stavu, přesto si však stále dokáže vybavit vnitřní uspořádání místností, zejména atrium se zdobeným zábradlím a křišťálovým lustrem.¹⁷⁴

V tomto období dožívala hraběnka Josefína Kounicová ve svém pražském bytě Na Struze. V roce 1960 měla Josefína osmdesát let, což byl opravdu úctyhodný věk. V červnu 1960 utrpěla otřes mozku, kdy se na ni ve spánku zřítíl obraz pověšený nad její postelí. Dále se její zdravotní stav už jen zhoršoval. Často ji trápily psychické problémy spojené s péčí o majetek. V červnu roku 1961 ji potkala další nešťastná nehoda. Při nastupování do vlaku v Uherském Brodě¹⁷⁵ ji povalil dav a při pádu ji zlomil ruku. I se zlomeninou absolvovala cestu do Brna, kde teprve navštívila lékaře. Po svém návratu do Prahy zanedlouho 5. října 1961 hraběnka Josefína Kounicová zemřela.¹⁷⁶

---

¹⁷¹ Tamtéž, č. 2844, korespondence mezi Vilibaldem Růžičkou a Státním památkovým ústavem v Brně, 3.10.1957.

¹⁷² TOMEČEK, Radek: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*. 2013, s. 57.

¹⁷³ Narodil se 30. května 1940 ve Vlčnově.

¹⁷⁴ Rozhovor s Antonínem Koničkem (5. června 2022)

¹⁷⁵ Není známo, zda Josefína po zestátnění zámek ještě někdy navštívila. Jsou však doloženy její návštěvy Uherského Brodu, které s přibývajícím věkem bývaly čím dál méně časté.

¹⁷⁶ KOLIBOVÁ, O.: *Žena na pomezí stavů*, s. 44-45.

Po roce 1965 byl záměček předán do správy ONV v Uherském Hradišti, který pro něj hledal využití. Vzhledem ke stavu záměčku a jeho vzdálenosti od vesnic a města to ale bylo dost obtížné. Stavba tak chátrala dál. Navíc také stále čelila místním vandalům.¹⁷⁷ Dne 6. ledna 1981 ONV Uherské Hradiště rozhodl s okamžitou platností o demolicí záměčku Obora. Dokument sice obsahuje právo odvolat se proti tomuto rozhodnutí do 15 dnů, ale demoliční práce započaly záhy po potvrzení tohoto povolení. Ačkoliv ONV v Uherském Hradišti uvedl: „*Objekt se demoluje z důvodu havarijního stavu.*“¹⁷⁸ Mnoho pamětníků tvrdí, že tomu tak nebylo. Stavba neměla ani osmdesát let, kvůli trvalé absenci nutné péče se řada banálních závad prohloubila. Přikláním se však na stranu těch, co tvrdí, že záměček nebylo potřeba demolovat.

---

¹⁷⁷ TOMEČEK, Radek: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*. 2013, s. 57.

¹⁷⁸ Historické muzeum Slavkov u Brna, Kounicové, rozhodnutí o demolici objektu.

9. Zámeček Obora očima místních

Za cílem udržení odkazu zámečku Obora a jeho majitelů jsem se rozhodla zjistit povědomí místních o tomto tématu. Byla bych ráda, kdyby můj výzkum pomohl ke zvětšení památky na hraběcí pár a zámeček Obora. Myslím si, že lepší zpracování osudů Kounicových a jejich sídla by prospělo nejen jejich památce, ale také kulturnímu životu v Uherském Brodě.

Zvolila jsem ve svém výzkumu metodu dotazníku, který jsem rozeslala po sociálních sítích, a to konkrétně konkrétně Facebooku¹⁷⁹ a Instagramu. Dotazník jsem umístila také do Knihovny Františka Kožíka v Uherském Brodě. Celkem se mi podařilo shromáždit cca 144 vyplněných dotazníků. Respondentům jsem položila celkem pět otázek. Tři otázky byly otevřené typu „Co se Vám vybaví, když uslyšíte jméno JUDr. Václav Kounic, Josefína Kounicová nebo zámeček Pepčín či Obora?“ V další otázce jsem se ptala, zda by se jim líbila případná obnova stavby nebo vystavění památníků, realizace podrobnějších informačních panelů nebo expozice v muzeu. Poslední dvě otázky se týkaly věku a dosaženého vzdělání respondentů, podle kterých jsem odpovědi třídila. Dále jsem se snažila odpovědi rozřadit do tří skupin. První tvoří lidé, co o tématu nevěděli vůbec nic. Druhou skupinu tvoří respondenti, kteří si byli vědomi existencí manželů Kounicových, věděli o nich něco málo, např. že hrabě pobýval na panském domě nebo, že založil Kounicovy koleje. Sem jsem zahrнула i obdobné odpovědi ohledně zámečku. Poslední skupinu tvoří odpovědi lidí, kteří o těchto tématech vědí poměrně dost informací. Je z nich zřejmé, že se s těmito motivy setkali blíže. Tím myslím například odpovědi, které zahrnovaly detaily ze života Kounicových jako kdy a kde se narodili, poslanceckou kariéru Kounice, jeho přátelské vztahy s osobnostmi té doby.

Nebylo pro mě překvapením, že povědomí mladých osob do 18 let bylo nejmenší. Celkem se jednalo o šest respondentů, přičemž čtyři nevěděli o tématu vůbec nic. Další dva odpovídající bych po jednom zařadila do I. a II. skupiny.

Další věkovou skupinu tvořili lidé mého věku a to od 18 do 30 let. Od této skupiny jsem získala celkem třicet sedm odpovědí. Co se týče povědomí o tázaných tématech, dopadla tato skupina lépe než nejmladší lidé. Většinu tvořili lidé II. skupiny čili osoby s menším povědomím. Celkem se jednalo o dvacet lidí. Respondentů s lepšími znalostmi bylo dohromady sedm. Zbylých deset osob nevědělo nic o dotazovaných tématech. Zpočátku jsem v této své

---

¹⁷⁹ Dotazník jsem sdílela ve facebookové skupině *Uh. Brod – LEPŠÍ A KRÁSNĚJŠÍ MĚSTO PRO NÁS PRO VŠECHNY* a také na stránce *Historické fotografie Uherského Brodu*.

věkové skupině očekávala lepší znalosti. Po důkladném zamyšlení však shledávám výsledky naprosto logické. Respondenti se museli narodit v letech 1992 až 2004. V této době byl zámeček zcela zapomenut. Devadesátá léta byla obdobím stabilizace po pádu komunistického režimu. Kounicovi po sobě nezanechali žádné potomky, kteří by památku sídla hájili. Navíc toto období bylo 10 až 20 let po demolici objektu. Je tedy zřejmé, že v této souvislosti se již o zámku nemluvilo. Pravděpodobně nebyla vhodná doba na nějaké myšlenky ohledně obnovy stavby. Navíc tito lidé už nemohli zámek vidět na vlastní oči, jejich rodiče sice zámek ještě zažili, ale už se jednalo pouze o opuštěnou a zničenou budovu. Je tedy pochopitelné, že tato témata mou generaci „minula“.

Obdobně na tom byla generace rodičů předešlé skupiny, tedy lidé ve věku 30 až 60 let. Majoritu tvořili lidé se slabým povědomím, a to konkrétně čtyřicet šest respondentů. Celkem dvacet jedna dotazovaných mělo nadprůměrné znalosti. A jedenáct osob patřilo k poslední neznalé skupině. Tato generace narozená v letech 1962 až 1991 tvořila také naprostou většinu respondentů. Dohromady sedmdesát osm lidí, tvoří tak více než polovinu dotazovaných. Jak jsem již naznačila, tito lidé již mohli přijít se zámekem do styku. Mnoho odpovědí odkazovalo na paměti starších generací. Jeden z dotazovaných například uchovává vzpomínku své babičky na její babičku, která pro hraběnku pletla punčochy. Někteří vzpomínají na krásný vzhled zámku. Údajně bylo možné z jeho věže dohlédnout až do Vídně. Jiní zase zmiňují své předky a jejich vztahy s Kounicovými či zámekem. Domnívám se, že se jedná o nejpočetnější skupinu právě kvůli jejich „přenášení odkazu starších“. Měli k tématu co říct, proto dotazník vyplnili. Myslím si, že má věková kategorie toho ví obecně méně a s vyplňováním dotazníku se tak ani neobtěžovala. Tuto myšlenku dokládám faktem, že z celkového počtu téměř 150 osob tuto I. skupinu neznalých tvořilo pouze 25 lidí, což je asi 16 %.

Poslední skupinou jsou lidé, kteří mají více než 60 let. Přestože mi z této věkové kategorie vyplnilo dotazník bohužel jenom 23 osob, jedná se o skupinu s nejsilnějším povědomím. Patnáct lidí mělo nadprůměrné znalosti. Zbýlých osm dotazovaných patřilo do II. skupiny s menším povědomím. V této věkové kategorii nebyl nikdo, kdo by o zámečku nic nevěděl. Je škoda, že se mi podařilo nasbírat tak málo dotazníků z této věkové skupiny, protože toho rozhodně vědí nejvíce jakožto přímí pamětníci zámečku. Někteří vzpomínají, jak si v opuštěném zámku hráli jako děti. Oblíbené mezi hochy bylo tehdy houpání na lustru. Někteří z dotazovaných si dokonce vzpomínají na rozkradení zámku, a dokonce doma mívali některé z kradeného vybavení. Bohužel jsem však většinu odpovědí získala skrze online

dotazník a je tak pochopitelné, že ke starším lidem se bohužel nedostal. Dotazníky jsem umístila také do veřejné městské knihovny v Uherském Brodě, vyplněných se mi jich vrátilo velmi málo.

Pokud bych měla všechny odpovědi seřadit podle „vědomostních skupin“, tak majoritu tvoří lidé s menším povědomím. V této II. skupině je 75 respondentů, tvoří tak asi polovinu. III. skupině s nejvíce znalostmi tvořilo 43 osob, tedy necelých 30 %. Pro lepší přehlednost přikládám tabulku.

	I. skupina s žádným povědomím či znalostmi	II. skupina s průměrnými vědomostmi	III. skupina se silným povědomím
Do 18 let	4 osoby	1 osoba	1 osoba
18-30 let	10 osob	20 osob	7 osob
30-60 let	11 osob	46 osob	21 osob
Nad 60 let	nikdo	8 osob	15 osob
Celkem	25 osob	75 osob	44 osob
Výsledky percentuálně	17,3 %	52,1 %	30,5 %

Rozdělím-li respondenty do čtyř kategorií podle vzdělání, tak největší skupinu tvořili lidé s maturitním vzděláním, a to konkrétně šedesát tři lidí. Dále byli lidé s dokončenou vysokou školou, jichž bylo padesát čtyři. Respondentů s výučním listem bylo osmnáct. A deset dotazovaných dokončilo pouze základní školu. Zde tvoří více jak polovinu lidé pod 18 let.

Dotazník tak tedy vyšel logicky podle mých očekávání. Skupina nejstarších lidí patřila k neznalejším. Věková kategorie 30 až 60 let má o těchto tématech menší povědomí, ale zároveň také i nese poslední vzpomínky pamětníků na Kounicovi a zámeček Obora. Obě skupiny mladších respondentů mají povědomí obecně slabší, což se vzhledem k jejich věku dá očekávat. Chtěla bych také poukázat na chyby ze strany respondentů. Lidé občas zaměňovali Kounicovu první manželku Josefínu Čermákovou za jeho druhou ženu Josefu Horovou. Což je ovšem pro laickou veřejnost zcela omluvitelné. Některé odpovědi hraběti mylně přisuzovali

zbudování různých staveb v Uherském Brodě a jiné zase tvrdili, že město Uherský Brod zažilo za působení hraběte Václava Kounice největší rozkvět. S takovým tvrzením bych byla sama opatrná. JUDr. Václav Kounic byl nepochybně velice laskavý a schopný člověk, který v politice hájil zájmy prostého lidu. Město Uherský Brod bylo pod jeho správou jistě v dobrých rukou. Jedná se však o město s dlouhou historií sahající až do 11. století. Za tu dobu se zde vystříдалo spousta pánů a pro posouzení, který byl ten nejlepší je rozhodně třeba znát celou historii tohoto města. Myslím si však, že se jedná o milé pochybení, které pouze reflektuje do budoucna pozitivní obraz hraběte Kounice do budoucna. Mezi lidmi koluje spousta vzpomínek na jejich dobrotu, například jak se v Uherském Brodě hraběcí pár často stýkal s obyčejnou veřejností. Nebo také na příhodu, kdy hrabě nastupoval do vlaku a pomoc tu nabízel místní stařík, kdy jej hrabě odmítl se slovy, že je přece daleko starší než on, tak proč by mu pomáhal. I řada vzpomínek starších příbuzných dotazujících dokládá obraz Kounicových jako hodných a vlídných lidí.

Zcela klíčovou je pro mě otázka obnovy záměčku, vzniku expozice nebo památníku, zkrátka cokoli, co by připomínalo hraběcí pár a jejich sídlo. Většina dotazovaných s těmito myšlenkami souhlasila. Ze všech asi 150 respondentů by tak bylo asi 123 pro znovuoživení Kounicova odkazu. Těmto lidem tedy není lhostejné zničení této kulturní památky, ačkoliv si většina dotazovaných k tomuto tématu vybavovala pouze základní informace, byli by rozhodně rádi za větší připomenutí Václava Kounice, Josefíny Kounicové a jejich sídla. Zbylým respondentům vyhovuje dnešní stav jak záměčku, tak památek na Kounicovi.

10. Zámeček Obora dnes

Z informací v místním tisku Brodský zpravodaj od roku 1999, odkud pochází nejstarší dohledatelné výtisky tisku, až po současnost je patrné, že ve městě probíhaly příležitostné akce spojené s hrabětem Václavem Kounicem. Například v roce 2001 vyšly o hraběti dva články. Roku 2003 byl v tomto tisku publikován krátký rozhovor s pamětnicí Marií Kučerovou. V roce 2005 proběhla literární soutěž pro místní školáky na téma „Význam šlechtického rodu Kouniců pro Uherskobrodsko“.¹⁸⁰ V roce 2010 vytvořila ZŠ Mariánské náměstí pro žáky druhého stupně „Naučnou stezku hraběte Kounice“¹⁸¹ Pro památku hraběte Kounice byl významný rok 2013, kdy uběhlo 100 let od jeho úmrtí, které si Broďané připomínali na Dnech evropského dědictví.¹⁸² V tomto roce vyšla ku stejné příležitosti také kniha pana Mgr. Radka Tomečka JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat. Pan Tomeček je zaměstnancem místního muzea a mimo to je také autorem několika již zmíněných článků o Kounicovi.¹⁸³ Zároveň byl touto dobou také uspořádán slavnostní koncert, který zahájil otevření výstavy věnované hraběti Kounicovi v místním muzeu Jana Ámose Komenského.¹⁸⁴ Před dvěma lety proběhla v místní knihovně také malá výstava věnovaná zámečku a hraběti Kounicovi. Od roku 2004 se každoročně na Silvestra schází občané z okolních vesnic na místě, kde stával zámeček Pepčín, aby se tak rozloučili s uplynulým rokem.

Toto všechno však byly pouze krátkodobé připomínky Kounicovy osoby. V Uherském Brodě se nenachází mnoho památek, které by hraběte nebo jeho ženu či zámeček připomínalo. Panský dům je místo, kde Kounic trávil mnoho času, pravděpodobně se zde poznal se svou druhou manželkou a také zde naposledy vydechl. V dnešní době se zvenku nachází menší pamětní deska odkazující na Václava Kounice. Uvnitř se nachází několik obrazů. Ulice, na níž se panské sídlo nachází se nazývá Kounicova, podle níž přebíral jméno hotel a bar, Hotel Kounic. V tomto podniku se však nenachází nic, co by hraběte připomínalo. V muzeu JAK v Uherském Brodě nemá Kounic vlastní trvalou expozici. Nachází se zde pouze pár předmětů z jeho inventáře. Jméno hrabě JUDr. Václav Kounic je také vytesáno na tzv. „velkých

---

¹⁸⁰ Brodský zpravodaj, č. 15-16, srpen 2005, s. 5-6. In: <https://www.ub.cz/bz/bz0515w.pdf> [cit. 24.6.2022].

¹⁸¹ Brodský zpravodaj, č. 11, listopad 2010, s. 11. In: <https://www.ub.cz/bz/bz1011w.pdf> [cit. 24.6.2022].

¹⁸² ŠVEHLÍKOVÁ, Markéta: Dny evropského dědictví. Brodský zpravodaj, č. 10, srpen 2013, s. 6. In: <https://www.ub.cz/bz/bz1310w.pdf> [cit. 24.6.2022].

¹⁸³ TOMEČEK, Radek: Vzpomínka na JUDr. Václava hraběte z Kounic. Brodský zpravodaj, č. 9, srpen 2013, s. 16 In: <https://www.ub.cz/bz/bz1309w.pdf> [cit. 24.6.2022].

¹⁸⁴ ŠVEHLÍKOVÁ, Markéta: Sté výročí úmrtí Václava hraběte z Kounic připomněl slavnostní koncert, výstava i nová kniha. Brodský zpravodaj, č. 11, listopad 2013, s. 15. In: <https://www.ub.cz/bz/bz1311w.pdf> [cit. 24.6.2022].

schodech“ vedoucích od vlakového nádraží do centra, společně s dalšími jmény významných osobností Uherského Brodu. Místní pivovar Janáček také jednu dobu vařil pivo Kounic, na jehož etiketě byla podobizna hraběte. Uherskobrodský pivovar byl však uzavřen v červenci 2020 a dnes již žádné pivo neprodukuje.

Co se týče památek na zámek Pepčín neboli Obora ve městě Uherský Brod o něm nejsou téměř žádné zmínky. Pouze na okraji městské části Havřice vznikl Motel Pepčín, se zámečkem však sdílí pouze jméno a nachází se také blízko cesty, která vedla na zámek.

Obec Drslavice, ke které zámek i katastrálně náležel, je jedna z mála, která se snažila udělat z původního místa zámečku důstojné památné místo. Kontaktovala jsem tedy pana Rostislava Mihla, současného starostu Drslavic, který mi na toto téma poskytl rozhovor. Sám měl se zámečkem přímý kontakt, jako dítě jej navštěvoval. Vzpomíná na počátek 80. let, kdy se dalo vystoupat ještě do 3. patra věže.

Obci Drslavice se podařilo zámeckou parcelu znovu získat asi před 20 lety za 200 000 korun z peněžního daru pana Jiřího Rosenfelda, tehdejšího majitele brodských Slováckých strojů. Dlouhou dobu se diskutovalo o využití tohoto pozemku. Nějaký čas prostor využívala ke skladování dřeva organizace Lesy české republiky, která vlastní okolní poleší.¹⁸⁵

Prvotní myšlenkou bylo zbudování rozhledny. Což se zamlouvalo všem okolním obcím. První projekt se plánoval v roce 2008. Tehdy občané vybrali nejdražší návrh, který měl vzhledem připomínat věž zámečku Obora. Rozhledna měla být vysoká 30 metrů. Najednou by mohla pojmout až 20 návštěvníků, kteří by při stoupání na vrchol museli zdolat 136 schodů.¹⁸⁶ Cena vybudování rozhledny se odhadovala na 11 až 12 milionů korun. Obce tedy společně žádaly o dotace a bylo jim vyhověno. Dotace mohly tvořit 80 až 90 % ceny. Přičemž zbytek částky si měl rozdělit mezi obce Drslavice, Hradčovice, Vlčnov, Veletiny a město Uherský Brod podle počtu obyvatel. Na město Uherský Brod by tak vyšla největší část peněz a v tu dobu zastupitelstvo města tento návrh zamítlo. Další pokus o zbudování rozhledny proběhl v roce 2012 ze strany Drslavic, dotace by ale už tvořila daleko nižší částku. Navíc podmínkou dotace byla vysoká návštěvnost místa. A za takových předpokladů nebylo možné

---

¹⁸⁵ Rozhovor s Rostislavem Mihlem (17. června 2022)

¹⁸⁶ PÁŠMA, Jan: Slovácko se stane baštou rozhleden. Na tu největší však nemá peníze. I dnes Zpravodajství. 6. 2. 2011. In: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/slovacko-se-stane-bastou-rozhleden-na-tu-nejvetsi-vsak-nema-penize.A110201_1524726_zlin-zpravy_kol [cit. 24.6.2022].

rozhlednu zbudovat.¹⁸⁷ Mezitím v roce 2010 zbudovala dřevěnou rozhlednu obec Vlčnov právě na Hraběcí cestě u Vlčnovských búd. I přestože se nejednalo o místo s nejlepší viditelností.¹⁸⁸

V roce 2016 kontaktovali studenti brodského Gymnázia Jana Ámose Komenského pana Mihla s myšlenkou obnovení základů zámku.¹⁸⁹ Což v téže roce také zrealizovali a vytvořili tak současnou podobu místa. Výsledkem jejich práce bylo tedy odkrytí celkových základů zámku a částečné vykopání jedné z původních studen. Dále vytvořili násyp půdy se sochami Václava a Josefíny Kounicových. A také zbudovali altánek a další posezení. Pan Mihel mi prozradil, že by byl rád, kdyby bylo v budoucnu možné zbudovat lepší informační panely a značení místa.¹⁹⁰

Z rozhovoru s panem starostou Drslavic, bych ráda vyzdvihla pár z jeho poznatků. Pan Mihel poukázal na kladný vztah občanů okolních obcí k místu. Stejného výsledku jsem také dosáhla ve svém dotazníku. Lidé se zde každoročně schází, rádi si památku zámku i Kounice připomínají.

Dále mi pan Mihel v souvislosti se zámečkem řekl: „*Hodně se o tom hovořilo, ale skutečně málo se pro to dělalo.*“¹⁹¹ Myslím si, že tato věta skvěle vystihuje historii i současnost zámku Obora. Pokud bych tedy měla shrnout mé myšlenky po zpracování mé práce, myslím si, že zámek byl bohužel v nesprávnou dobu na nesprávném místě. Objekt byl příliš daleko aby jej mohly školy nebo charita využít. Zároveň komunistický režim k historickým památkám rozhodně vlídný nebyl. I přestože byl hrabě Kounic zastáncem těch nejchudších sociálních vrstev, minulý režim by raději sídlo nechal rozebrat a nechal z něj postavit kravíny. Zároveň si myslím, že místní obce, konkrétně Vlčnov a Uherský Brod sužuje kolektivní vina. Byli to z největší části obyvatelé Vlčnova, kteří po válce zámek rabovali a demolovali. Dodnes se říká, že skoro každý „Vlčnovjan“ má doma kousek „svého“ zámku Obora.

Naopak město Uherský Brod nese vinu za ONV dlouholeté neudržování a chátrání zámku. Kdyby ONV poskytl primární zabezpečení a nezbytně nutné opravy ihned, nedocházelo by tak k rabování a zámek by ani nebyl ničen přírodními vlivy. Na jednu stranu chápu, že se osoba hraběte Kounice a zámek Obora v Uherském Brodě moc nepřipomínají, není totiž nic moc, co by se ze strany Uherského Brodu připomenout dalo. Správa zámku pod ONV

---

¹⁸⁷ Rozhovor s Rostislavem Mihlem (17. června 2022)

¹⁸⁸ V letošním roce bude tato rozhledna kvůli špatnému stavu zdemolována.

¹⁸⁹ Brodský zpravodaj, č. 7-8, červenec-srpen 2016, s. 7. In: <https://www.ub.cz/bz/bz160708w.pdf> [cit. 24.6.2022].

¹⁹⁰ Rozhovor s Rostislavem Mihlem (17. června 2022).

¹⁹¹ Tamtéž.

v Uherském Brodě se mu totiž stala osudným. Smutný konec zámku Obora byl tak zaviněn komunistickým režimem. Ačkoliv je to poměrně odvážné tvrzení, na základě absence některých pramenů se domnívám, že obecně celá kauza okolo demolice zámku nebyla úplně v pořádku. Tuto svou myšlenku stavím zejména na kopii rozhodnutí o demolicí, se kterou pracuji. Jako hlavní důvod stržení stavby uvádí její stav. Mnoho pamětníků však uvádí, že zámek nebyl vhodný k demolicí. Dále dokument také obsahuje možnost se k rozhodnutí odvolat, zároveň ale povoluje demolicí s okamžitou platností. Nerozumím také tomu, jak mohla být stavba zbourána, když byla zařazena do II. památkové kategorie a shledána zachráněná hodná. Je také otázkou, zda v dnešní době vůbec existuje originál tohoto dokumentu. Zarazila mě také absence pramenů po roce 1965. I přestože jsem mimo archivů a muzeí kontaktovala konkrétně vedení samotných obcí a města Uherský Brod se mi chybějící prameny nepodařilo dohledat.

Závěr

Cílem mé práce bylo zpracovat historii zámku Obora, do kontextu přiblížit život JUDr. Václava Kounice a jeho ženy Josefy Horové, a také zmapovat povědomí obyvatel Uherského Brodu o tomto tématu, za účelem udržení jejich památky. Prostřednictvím dotazníku se mi podařilo nasbírat odpovědi od 144 respondentů. Myslím si, že výsledky mého výzkumu jsou rozhodně kladné. Většině dotazovaných není toto téma úplně cizí. Polovina respondentů, konkrétně 52,1 % měla o tématu průměrné znalosti. Byli tedy schopni trochu blíže popsat manžele Kounicovi nebo historii zámku Obora. Lidé se silným povědomím, kteří dokázali specifikovat detaily tohoto tématu, tvořili asi 30,5 %. Zbýlých 17,3 % tvořili lidé, kteří si nebyli vědomi existencí hraběcího páru ani jejich sídla. Většina dotazovaných má tedy určité povědomí o tomto tématu, což je pro připomenutí i udržení památky na Kounicovi i jejich zámek rozhodně velmi důležité. Za velký úspěch ve své práci pokládám také zjištění, že většina dotazovaných nadšeně souhlasila s potencionálními návrhy, jak na možnou edukaci, tak pietu spojenou s manžely Kounicovými a zámečkem Obora. Z mého výzkumu je tedy patrné, že místním nejsou osudy hraběcího páru ani jejich sídla lhostejné. Rozhodně by tedy většina respondentů, stejně tak jako já, uvítala jakoukoliv aktivitu spojenou s obnovou zámku či památkou na manžele Kounicovi. Byla bych velmi ráda, kdyby má práce posloužila jakýmkoliv způsobem ke zkvalitnění památky na zámek Pepčín, hraběte Václava Kounice a hraběnku Josefínu.

Ve své bakalářské práci jsem se také pro doplnění kontextu snažila přiblížit život a skutky hraběte JUDr. Václava Kounice. Jeho osoba byla příčinou mé volby zpracovávat toto téma. Václav Kounic je spřízněn skrze svůj rod s mým rodným městem Uherský Brod. Šlechtic, který hájil zájmy všech, kteří byli doposud přehlíženi. Byli to zejména studenti, dělníci a ženy, kteří u něj nacházeli zastání. Hrabě Václav Kounic byl také jasně pročesky orientovaný. Ryzí charakter tohoto politika mě přinutil uvažovat nad jeho osobou v prostředí Uherského Brodu. Dospěla jsem k závěru, že ve městě Uherský Brod není osobě Václava Kounice věnován dostatek pozornosti, stejně tak ani jeho letnímu sídlu, které nechal zbudovat nedaleko blízké vesnice Drslavice. Zámek Obora nechal Václav Kounic vystavět jako svatební dar pro svou druhou ženu Josefu Horovou.

Josefa Horová, pozdější hraběnka Josefína Kounicová, byla stejně netypickou osobností jako její manžel. Z malé vesnice Žinkovy na Plzeňsku přijela do města Uherský Brod, aby se u příbuzné naučila starat o domácnost. Josefu tehdy určitě nenapadlo, že se o pár let později

vdá za hraběte Kounice, nebo že bude jednou spravovat jeho majetek společně se zámekem, který pro ni nechal z lásky zbudovat. Přestože Václava a Josefu dělil až kontroverzně vysoký věkový rozdíl činící 33 let, žili spolu dle dochovaných pramenů velmi šťastně.

Zámeček Obora byl jako letní rezidence postavena v historizujícím pseudorománském stylu, byla díky své vysoké věži viditelná ze široka daleka. Bohužel však události druhé světové války započaly počátek konce zámečku Obora. Ústup Němců, přechod fronty a poválečné rabování místních bylo fatální ranou pro tuto stavbu. Poničené sídlo bylo roku 1951 znárodněno a poté dlouho chátralo a nebylo nikterak zabezpečeno. Na přelomu 50. a 60. let jej sice krátce využívala Vnitřní vojenská bezpečnost, jejíž správa však stavu zámku nijak nepřispěla. A brzy opět chátral dál. Kvůli státní péči tehdejšího režimu bylo sídlo značně poničeno. Nebylo však v tak špatném stavu, aby muselo být strženo. I přesto bylo na začátku roku 1981 vydáno rozhodnutí o stržení stavby a následně tak bylo i učiněno.

Myslím si, že jsem cíl své práce splnila. Za pomoci odborné literatury jsem přiblížila životy hraběte JUDr. Václava Kounice a jeho druhé manželky Josefy. Popsala jsem také celou historii zámečku Obora od jeho výstavby až po jeho demolici. Čerpala jsem primárně z pramenů dostupných v MZA Brno, archivu NPÚ v Brně a pramenů z Historického muzea Slavkov u Brna. Hlavním cílem mé práce bylo zmapovat povědomí místních, což si myslím, že se mi podařilo. Kromě toho jsem ráda, že můj dotazník nesloužil pouze ke zjištění povědomí, ale i jeho rozšíření. Respondenti se museli nad danými tématy zamyslet. Jistě mnozí sáhli po internetu nebo literatuře. Třeba při zodpovídání dotazníků nebo i poté, aby si Kounicovi nebo zámek přiblížili.

I po důkladném bádání si stojím za svým prvotním názorem, že památka na hraběcí pár a jejich sídlo je v mém rodném městě nedostatečná. Spousta lidí na ně však nezapomněla. Mnozí každoročně místo bývalého Pepčina navštěvují na silvestrovském setkání. Místo postupem času získalo důstojnou vizáž i přestože z původní myšlenky zbudování rozhledny sešlo.

Doufám, že má práce také aspoň malou měrou přispěje k rozšíření odkazu manželů Kounicových a zámečku Pepčín. Pevně věřím, že místní na ně nezapomenou a budou si jejich památku i nadále připomínat.

Summary

My bachelor's thesis is dedicated to the life of count JUDr. Václav Kounic and his second wife Josefa Horová to whom the first chapters are devoted. My main source for this part is secondary literature. The following chapters are devoted to the history of their summer residence Obora, which was built near my birthplace – the town Uherský Brod. My main sources are archives from the museum in Slavkov u Brna, Moravian Land Archive in Brno and the archive of the National Monuments Institute situated also in Brno.

In addition to the history of count Kounic, his wife and their residence, I also focus on their image today. The aim of this work is to analyze local awareness of this subject through a questionnaire. Through simple questions, I found out that local awareness is rather weak. Respondents over the age of 60 have the most knowledge. However, people from younger generations often carry the stories from second hand – from their relatives. Most of the respondents would be interested in a better reminder of the Kounic couple and their residence which I think is extremely important for preserving their memory in our town. Therefore I consider the goal of my work fulfilled.

Seznam pramenů a literatury

Prameny

Archiv hlavního města Prahy

Matrika narozených 1845–1850 Matrika zemřelých 1892-1899

Historické muzeum Slavkov u Brna

Fond Kounicové

Moravský zemský archiv Brno

Fond G 436, Rodinný archiv Kouniců

Fond Hradčovice, Matrika zemřelých 1867-1949

Fond Uherský Brod, Matrika narozených 1886-1902

Fond Uherský Brod, Matrika oddaných 1921-1940

Národní památkový ústav Brno

Fond Zámek Obora, Drslavice, P82/12

Státní oblastní archiv Plzeň

Fond OÚ Přeštice, Sčítací operáty r. 1890

Fond sbírka matrik západních Čech, Matrika narozených 1878-1914 Žinkovy

Státní okresní archiv Uherské Hradiště

Fond Okresní úřad Uherský Brod, Sčítací operáty 1900

Fond Okresní úřad Uherský Brod, Sčítací operáty 1921

Tištěné prameny

Slovácké noviny, 1900, č. 15, s. 2

Fotografie

Archiv Národního památkového ústavu Brno

In: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/slovacko-se-stane-bastou-rozhleden-na-tu-nejvetsi-vsak-nema-penize.A110201_1524726_zlin-zpravy_kol

In: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/byvaly-zamecek-pepcin-pod-vrchem-mysince>

Pozůstalost JUDr. Václava Kounice. Zámek Slavkov – Austerlitz

Rozhovory

Antonín Koníček (5. června 2022, Uherský Brod, 30 min)

Rostislav Mihel (17. června 2022, Drslavice, 45 min)

Literatura

Monografie

JUŘÍK, Pavel: *Encyklopedie šlechtických rodů*. Universum, 2014.

KLOBAS, Oldřich: *Václav hrabě Kounic. Šlechtic nejen rodem*. Brno, 1993.

LENDEROVÁ, Milena: *Dcera národa? Tři životy Zdeňky Havlíčkové*. Praha, 2013.

MAŠEK, Petr: *Modrá krev. Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých Moravě a Slezsku po roce 1945*, Praha, 2005.

POLÁK, Josef: *Česká literatura 19.století*. SNP, 1990.

POLÁKOVÁ, Miroslava: *Měli odvahu žít. Odboj na Uherskobrodsku v letech 1939-1945. II. svazek*. Praha, 2018.

RÁJA, Martin, MALÍŘ, Jiří: *JUDr. Václav Kounic a jeho doba*. Brno, 2009.

TOMEČEK, Radek: *JUDr. Václav hrabě z Kounic. Šlechtic a demokrat*. 2013.

TOMEČEK, Radek: *Uherský Brod: Putování historií královského města*. Q studio, 2002.

Uherský Brod. Minulost i současnost slováckého města. Blok, 1972.

URBAN, Otto: *České a slovenské dějiny do roku 1918*. Svoboda. 1991.

VAŠEK, F. - ČERNÝ, V. - BŘEČKA, J.: *Místa ztropená krví: Kounicovy studentské koleje v Brně v letech nacistické okupace 1940-1945*. Brno. Archiv města Brna, Moravské zemské muzeum, 2015.

ŽUPANIČ, Jan – STELLNER, František – FIALA, Michal: *Encyklopedie knížecích rodů zemi Koruny české*. Praha, Aleš Skřivan ml., 2001.

Články

BRAVENEC, Pavel: *Vznik a zánik jednoho zámečku*. In: Malovaný kraj, ročník 35, r. 1999, s. 6.

ZLÁMAL, Stanislav: *Naučná stezka hraběte Kounice*. In: Brodský zpravodaj, č. 11, listopad 2010, s. 15.

Redakce Brodského zpravodaje. *Jaro regionu*. In: Brodský zpravodaj, č. 15-16, srpen 2005, s. 6-7.

Redakce Brodského zpravodaje. *Studenti obnovili základy zámečku Pepčín*. In: Brodský zpravodaj, č. 7-8, červenec-srpen 2016, s. 7.

KOLIBOVÁ, Olga: *Žena na pomezí stavů. Příklad Josefíny Kounicové*. In: FASORA, L. – HANUŠ, J. – MALÍŘ, J. – VYKOUPILOVÁ, L.: *Člověk na Moravě v první polovině 20. století. Člověk na Moravě*. Praha, 2006, s. 28-94.

SLADKÁ, Elen: *Zámeček Pepčín*. In: Brodský zpravodaj, č. 5, březen 2002. In: https://www.ub.cz/bz/archiv/02_05/bz0205.htm [cit. 12. 7. 2022]

ŠVEHLÍKOVÁ, Markéta: *Dny evropského dědictví*. In: Brodský zpravodaj, č. 10, říjen 2013, s. 13.

ŠVEHLÍKOVÁ, Markéta: *Sté výročí úmrtí Václava hraběte z Kounic připomněl slavnostní koncert, výstava i nová kniha*. In: Brodský zpravodaj, č. 11, listopad 2013, s. 15.

TOMEČEK, Radek: *Vzpomínka na JUDr. Václava hraběte z Kounic*. Brodský zpravodaj, č. 9, září 2013, s. 9.

ZICHOVÁ, Vladimíra: *Neobyčejné osudy předmětů*. In: Slavkovský zpravodaj, č. 1, r. 2006, s. 8.

Internetové zdroje

Muzeum Jana Ámose Komenského v Uherském Brodě. *O muzeum. Významné osobnosti. Vilibald Růžička*. In: <https://www.mjakub.cz/index.php?idc=51> [cit. 12. 7. 2022]

PÁŠMA, Jan: *Slovácko se stane baštou rozhleden. Na tu největší však nemá peníze*. In: iDnes.cz, 6. února, 2011, 9:55. In: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/slovacko-se-stane-bastou-rozhleden-na-tu-nejvetsi-vsak-nema-penize.A110201_1524726_zlin-zpravy_kol [cit. 12. 7. 2022]

Seznam zkratk

c.k – císařsko-královský

č. – číslo

č.p. – číslo popisné

inv. č. – inventární číslo

JUDr. – *juris utriusque doctor*, doktor obojího práva (římského i kanonického)

JZD – Jednotné zemědělské družstvo

kart. – karton

KNV – Krajský národní výbor

Ksč – koruna československá

MŠVU – Ministerstvo školství, věd a umění

MZA – Moravský zemský archiv

NPÚ – Národní památkový ústav

ONV – Okresní národní výbor

PÚ – Památkový ústav

roz. – rozený/rozená

R-U – Rakousko-Uhersko

SNB – Sbor národní bezpečnosti

SOKA UH – Státní okresní archiv v Uherském Hradišti

tzv. – takzvaný

Přílohy

Příloha č. 1: Hrabě JUDr. Václav Kounic v roce 1887 jako mladočeský poslanec (*Pozůstalost JUDr. Václava Kounice. Zámek Slavkov – Austerzlitz*)

Příloha č. 2: Josefa Horová v roce 1899 na fotografii z pražského fotoateliéru (*Pozůstalost JUDr. Václava Kounice. Zámek Slavkov – Austerzlitz*)

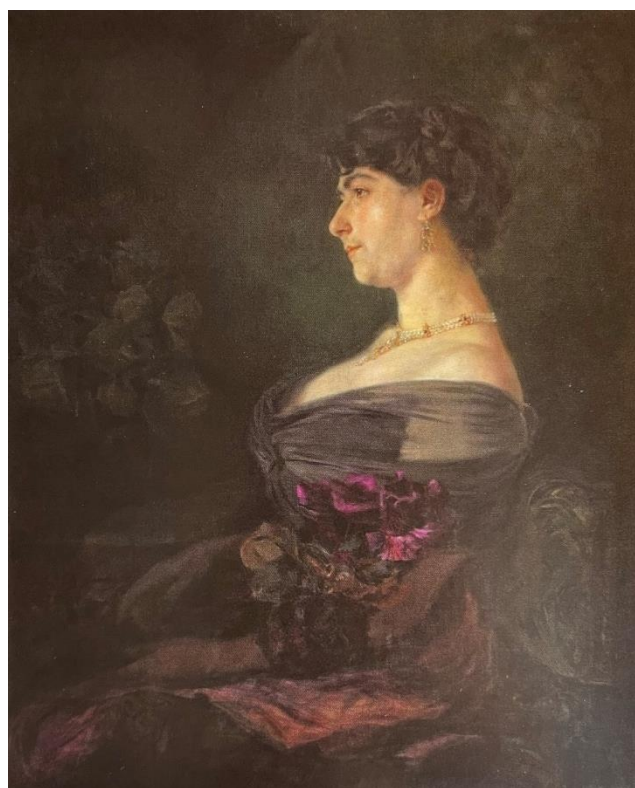

Příloha č. 3: Novomanželé Kounicovi, 12. května 1908 (*Pozůstalost JUDr. Václava Kounice. Zámek Slavkov – Austerzlitz*)

Příloha č. 4: Jan Skramlík: JUDr. Václav Kounic (před r. 1908, *Zámek Slavkov-Austerlitz*)

Příloha č. 5: Jan Skramlík: Josefa Kounicová (před r. 1908, *Zámek Slavkov-Austerlitz*)

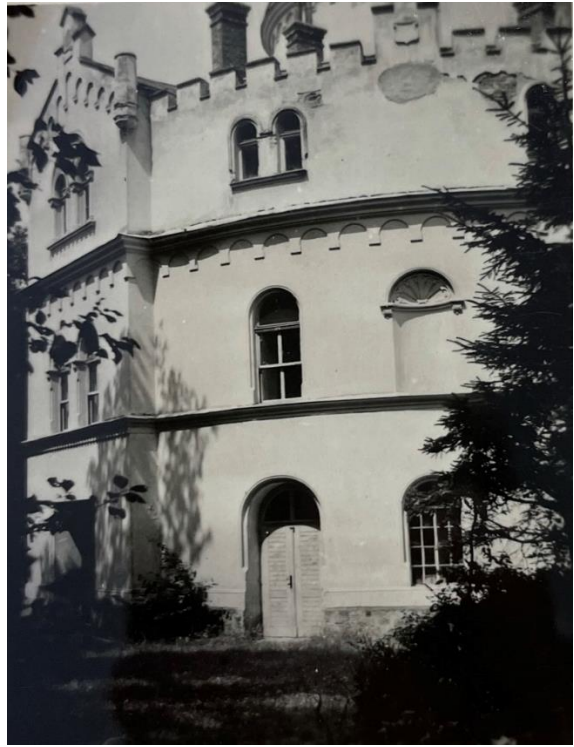

Příloha č. 6: Zámeček Obora na pohlednici z doby kolem roku 1910 (*Pozůstalost JUDr. Václava Kounice. Zámek Slavkov – Austerzlitz*)

Příloha č. 7: Manželé Kounicovi na zámku Obora s přáteli, kolem roku 1908 (*Pozůstalost JUDr. Václava Kounice. Zámek Slavkov – Austerlitz*)

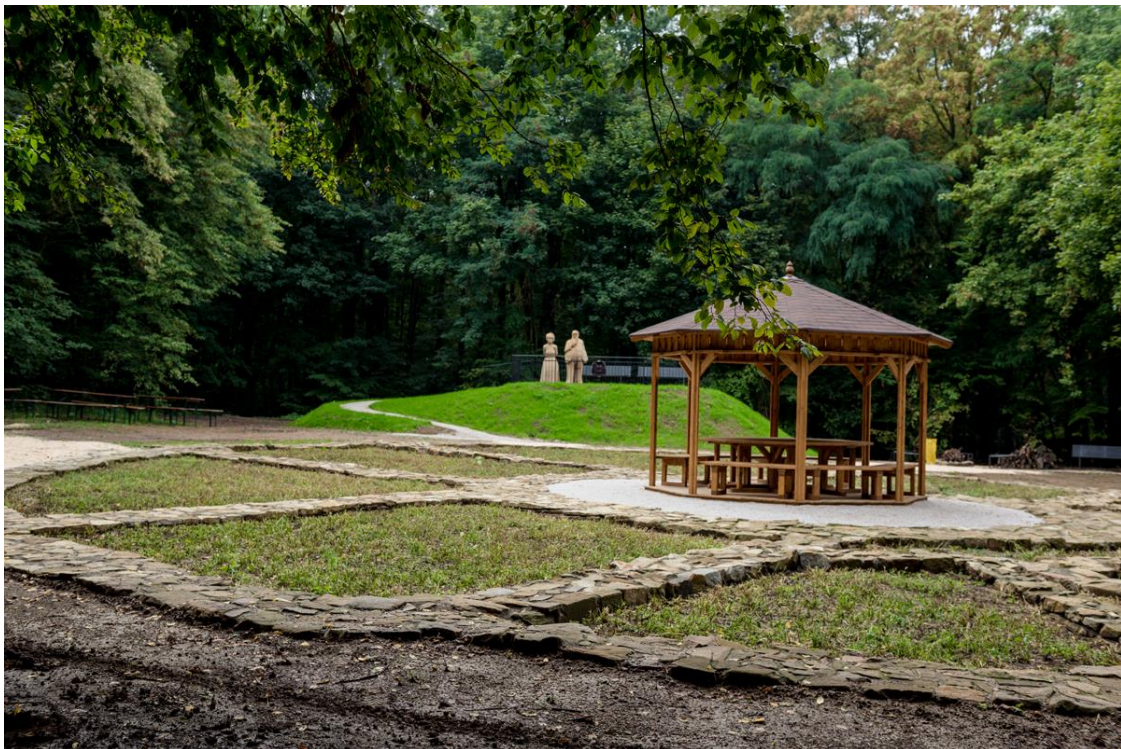

Příloha č. 8: Série fotografií zámku Obora pořizená konzervátorem Památkového ústavu v 50. letech 20.století (*NPÚ Brno*)

Příloha č. 9: Návrh rozhledny, která měla vzniknout na místě bývalého záměčku, 2011 (https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/slovacko-se-stane-bastou-rozhleden-na-tu-nejvetsi-vsak-nema-penize.A110201_1524726_zlin-zpravy_kol)

Příloha č. 10: Posezení u základů záměčku a dřevěné sochy manželů Kounicových. Současná podoba místa, 2021 (<https://www.kudyznudy.cz/aktivity/byvaly-zamecek-pepcin-pod-vrchem-mysince>)

Anotace

Jméno a příjmení:	Karolína Strommerová
Fakulta:	Filozofická
Katedra:	Historie
Vedoucí práce:	doc. Mgr. Radmila Švaříčková Slabáková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Historie zámku Obora a jeho obraz v očích obyvatel Uherského Brodu
Název práce v angličtině:	History of Chateau Obora and its picture in the eyes of citizens of Uherský Brod
Anotace:	Ve své bakalářské práci se věnuji osobě hraběte JUDr. Václava Kounice a jeho druhé manželce Josefě, rozené Horové. Také se rozebírám historii jejich zámku Obora, který se nacházel nedaleko města Uherský Brod v letech 1905-1981. Cílem mé práce je zmapovat povědomí místních o zámku i jeho majitelích.
Klíčová slova:	Zámek, Obora, Pepčín, Kounicové, hrabě JUDr. Václav Kounic, Josefína Kounicová, Uherský Brod, Drslavice
Anotace v angličtině:	In my bachelor's thesis, I will focus on the person of Count JUDr. Václav Kounice and his second wife Josefa, born as Horová. I will also analyzing the history of their chateau Obora, which was located near the town Uherský Brod in the years 1905-1981. The goal of my work is to map local awareness of the castle and its owners.

Anglická klíčová slova:	Chateau, Obora, Pepčín, The Kounic family, Count JUDr. Václav Kounic, Josefína Kounicová, Uherský Brod, Drslavice
Rozsah práce:	75 stran
Jazyk práce:	čeština